

KURYER LITEWSKI.

w Wilnie we Srzodę dnia 18 Marca r. s. 1831 Roku.

WIADOMOŚCI KRAJOWE.

Sankt-Petersburg dnia 10 marca.

Jenerał-Feldmarszałek, Hr. *Diebitsch-Zabalkański*, donosi N. PANU, pod dniem 1 marca, iż słabość lodu na Wiśle nie dozwoliła jeszcze przedsięwzięć przeprawy Armii na lewy brzeg tej rzeki. Lecz ta chwila nieuniknioną bezczynności korzystnie użytą została: wojsku, znużonemu nadzwyczaj trudnym i dalekim marszem, w czasy nader niepogodne, dano wypoczynek, i przygotowano wszelkie środki do opatrzenia go w żywność, po przeysięciu na drugą stronę Wisły.

Tymczasem, buntownicy już trzykroć przysyłali parlamentarzy do Głównodowodzącego. Aczkolwiek wyznają, że po dwókrótnej porażce, siły ich są wycieńczone, i widzą zgubę, do której niechcą ich prowadzić dalszy upor, żądali wszakże warunków, godnych dumy i szaleństwa przewodników tego rokoszu. Warunki te odrzucono ze wzgardą, na jaką zasługiwały.

W tym stanie rzeczy, buntownicy usiłują wszelkimi środkami wzniecać rozruchy między spokojnymi mieszkańcami krain, zajętego przez wojsko nasze, i na ten koniec puszczaią się na najsłabsze i desperackie przedsięwzięcia. Te, ani im obieciwą trwałego powodzenia, ani mogą wstrzymać spełnienia zamierzonych działań naszego wojska. Tym sposobem, w Puławach, korzystając z nieostróżności stojącego tam szwadronu Kazańskiego Dragoniego pólku, mieszkańcy, podlegani przez buntowników, zdradziecko napadli na żołnierzy, i pomimo uporczywej obrony, wycięli ich w sposób najokrutniejszy. Ta zbrodnia nie zostanie, bez odwetu!

Wkrótce potem Jenerał *Dwernicki*, z oddziałem 15,000 piechoty i jazdy, przeszedł w Puławach na tę stronę Wisły, i odparłszy przednią straż Jen.-Porucznika hr. *Kreutza*, wziął kierunek na Lublin, rozsiewając pogłoski, iż ma zamiar wkroczyć na Wołyń. Jenerał-Porucznik hr. *Kreutz*, ustępując przed nim krok za krokiem, miarkował, że tak śmiałe poruszenie Jenerała *Dwernickiego*, musi się skończyć na zupełnym jego zniszczeniu, byleby zdołał odprowadzić go od Wisły. Pozwolił mu przeto wyjść do Lublina, a potem, obeszliśmy zgręcznie lewe skrzydło i tył korpusu *Dwernickiego*, natarł żwawo na miasto i wziął je szturmem. Szczegóły tej świetnej sprawy są następujące:

Dnia 27 lutego, o świcie, Jen.-Porucznik, hr. *Kreutz*, przedsięwziął zaczepne poruszenie ku Lublinowi. Część oddziału Jenerała *Dwernickiego*, rozlokowana w tém mieście, w liczbie 2000 ludzi, zgromadziwszy około siebie mieszkańców, ile ich mogła opatrzyć w broń, pozostała po ranionych i ubitych w poprzednich utarczkach, wraz z nimi postawiła naszemu oddziałowi najuporczywszą obronę, tak, że prawie każdy dom przedmieścia trzeba było brać szturmem. Lecz, gdy po niestychających usiłowaniach, Jenerał *Kreutz* przeniknął do murów Lublina i buntownicy zupełnie stracili nadzieję utrzymania się, Prezydent miasta wyiechał ku niemu z białą chorągwią i prosił o oszczędzenie, co mu też zostało przyrzeczonem. I tak bitwa z tej strony ustała, lecz na prawem skrzydle trwała jeszcze żwawa utarczka. Buntownicy zasiedli w Winawie, i w ufortyfikowanym młynie bronili się z zapamiętłym uporem więcej godziny,

póki i to schronienie, pomimo poczynione od nich rowy, płoty i zawały, nie zostało wzięte szturmem, przez dwa szwadrony Kazańskiego i jeden szwadron Finlandzkiego dragonich pólków, atakujące pieszo. Dwa te szwadrony Kazańskiego pólku były pod dowództwem Maiora *Obnińskiego*. Pierwszą kolumnę pieszo atakujących Dragonów prowadził na młyn sam Jen. Major hr. *Dellingshausen*, który w tej potyczce został ranionym.

Jenerał *Kreutz* świadczy o przykładnej odwadze, okazanej w tej sprawie przez wszystkich dowódców jego oddziału, iakoż o mężstwie samego wojska. Szczególną zaś oddać pochwałę waleczności i umiejętnym rozrządzeniom Jen. Maiora hr. *Dellingshausen*, którego pomysłyne działania przeciwko młynowi w Winawie, wiele przyczyniły się do ostatecznego ukończenia potyczki. Dowodzący przednią strażą całego oddziału, dowódca dragoniego pólku J. K. M. Xcia Alexandra Wirtemberskiego, Półkownik *Schilling*, także raniony w tej rozprawie, odznaczył się osobistym mężstwem i odwagą. Wielokrotnie i szczęśliwie atakując buntowników ze swym półkiem, kazał na koniec czterem szwadronom zsiść z koni, i poszedł z nimi szturmować ufortyfikowane domy. Dwa z tych szwadronów, mężnie wprowadził do boju Ober-Kwatermistrz oddziału, Półkownik hr. *Priestwitz*. Odznaczył się też w tém dziele chorąży dragoniego pólku J. K. M. Xcia Wirtemberskiego, *Ulanowski*.

Strata buntowników w ubitych jest dosyć znaczna: w niewolę wzięto 3 oficerów i około 300 szeregowych. Z naszej strony, ubito 40 ludzi: raniono, oprócz Jenerała-Maiora *Dellingshausen* i Półkownika *Schillinga*, 3 oficerów i 83 szeregowych.

Wyparci z Lublina, buntownicy rozsykali się w rozmaitych kierunkach: dwa szwadrony jazdy pociągnęły na Hłusk, dwa drugie na Kurów i Markuszew. Jenerał *Dwernicki*, przymuszony poruszeniem Jen. *Kreutza* opuścić pozycyą, udał się z jedną częścią swego korpusu na twierdzę Zamość, a z drugą zatrzymał się przy Krasno-stawie. Ażeby odjąć korpusowi Jen. *Dwernickiego* wszelką możność przedsiębrania czegokolwiek przeciw Wołyniowi, i zniszczyć go, jeśli się zdarzy ku temu okoliczność, Jenerał-Feldmarszałek wyprawił Naczelnika Głównego Sztabu Armii z 3m odwodowym korpusem jazdy, częścią 3ey grenadyerskiej dywizji i litewską grenadyerską brygadą, dając mu polecenie, oderznąć *Dwernickiego* od Wisły i zadać mu cios stanowczy.

Jenerał *Sierawski*, idący za *Dwernickim* w 6000 piechoty, wnet po otrzymaniu pierwszej wiadomości o poruszeniu Jenerała *Tolla*, szybko przeprawił się na powrót za Wisłę, nie mając nawet czasu zniszczyć promów. Jen. *Dwernicki*, ze swojej strony, zabawiwszy trzy dni w Krasnym-stawie, reyturując się na Rachów; hr. *Toll* nie przestaje go ścigać.

O działaniach Jenerała-Maiora Barona *Sackena*, postanego z oddziałem na prawe skrzydło Armii, dla uśmierzenia Woiewództwa Płockiego, Głównodowodzący donosi, co następuje.

W celu wykonania danego mu polecenia, Jen.-Major bar. *Sacken* poszedł z powierzonym mu oddziałem na Maków i Rożany przez Golimin; żeby zaś zastąpić to poruszenie i nie doświadczać w postępowaniu przeszkód od rokoszanów, mających około 5,000 wojska, 9 dział przy Płońsku i około

5,000 na rzece Wkrze, w Małuszynie, Sochoczy-
nie i Kucharach, postanowił udać krok zaczepny.
Przeto dnia 23 rozkazał 4 szwadronom Nowomirgo-
rodzkiego Ułańskiego półku z 75 Kozakami, pod
dowództwem Półkownika *Lachmana*, ruszyć drogą
ku Sochoczynowi i zająć pozycją przy Nowém-
mieście; nocą zaś, z 23 na 24 lutego, opuścić tę
pozycją, iść na Małuszyn i atakować go. Mału-
szyn był zajęty przez piechotę buntowników w
liczbie 1,000 ludzi leśniczych i kosynierów; za rzeką
Wkrą było jeszcze dwa półki nowo sformowanych
ułańców, które jednak nie miały udziału w po-
tyczce. Półkownik *Lachman* spotkany był mocnym
karabinowym ogniem. Aby tém łatwiej dopiąć ce-
lu, dał rozkaz Ułańskim karabinierom zająć z
koni, i na ich czele uderzyć na wieś z frontu, a
dla atakowania iey z boków wysłał po szwadronie
ułańców; partyą zaś Kozaków wyprawił dla za-
jęcia mostu na Wkrze, chcąc przeciąć ucieczkę
buntownikom. Pożądany skutek uwieńczył to
przedsięwzięcie. Rokoszanie, porażeni we wsi i od-
parci ku rzece, nie mogli przebrać się przez most.
Okolo 300 ludzi utonęło, wielu padło pod razami
pałasza, a nuy porczywiey broniący się w domach,
zginęli w pożarze. Maior *Węgrocki*, dowódzca
tego oddziału buntowniczych partyzantów, 2 ka-
pitanów, 2 poruczników i okolo 200 żołnierzy, do-
stali się w niewolę. Jeden kapitan, 2 poruczników
i 1 xiaźdz, poległ z orężem w ręk. Oddział Pół-
kownika *Lachmana* nader małą swą stratę winien
żwawości, z jaką poprowadził atak: ubito bowiem
tylko 7 szeregowych, raniono 18.

W tym przeciągu czasu, oddział Jen.-Maiora
br. *Sackena* przeszedł do Golimina, i zajął tam
pozycją; w nocy zaś z 24 na 25ty przytączył się
do niego Półkownik *Lachman*.

Jen.-Maior br. *Sacken*, podług świadectwa
Półkownika, *Lachmana* donosi, iż wszyscy ofice-
rowie, którzy byli w tej potyczce, dali dowód
przykądneho męstwa, szczególniey zaś odznaczyli
się Nowomirgorodzkiego Ułańskiego półku Rot-
mistrz *Breinstein*, porucznicy: *Wukajłowicz* i
Eskuzowicz, chorąży *Manżet*, i Jenerał *Satcha*
porucznik *Müller*, który z Kozakami opanował
most na rzece Wkrze—Więcey potyczek niebyło.
(T. P.)

List do Redaktora R. I. z Woyska Działającego.

Pewny oficer polski, d. 13go ciężko raniony,
leżał na szosie: w niejakiej od niego odległości znay-
dował się ruski żołnierz, także raniony. Ten osta-
tni, postrzegłszy, że po szosie leżą Kirysyerowie,
którzy niechybnieby stratali oficera polskiego,
pomimo słabości swojej, odsunął go od szosy.
Aż oni leżeli nie daleko Pragi, przeto za nadey-
ściem nocy, Polacy, którzy zbierali swoich ranio-
nych, z oficerem wzięli razem i ruskiego żołnierza.
Polski oficer, będąc winien życie ruskiemu żołnie-
rzowi, prosił nymocniey, ażeby go koniecznie razem
z tym ruskim żołnierzem w szpitalu położono, co też
uczyniono. Czyniona mu była wszelka pomoc przed
innymi, wkońcu zaczęli go namawiać, ażeby wszedł
do woyska polskiego. Rossyyski żołnierz nie nie
odpowiedział: ale zebrawszy ostatnie siły, powstał
i rzekł: „Zaprowadźcie mię tam, gdzie leżą ruscy
żołnierze.” Szkoda, że niewiadome jest imię tego za-
czonego żołnierza i wiernego sługi Monarchy. (R. I.)

— *Gazeta handlowa* umieściła artykuł o obro-
tach handlowych w ciągu roku 1830 na rozma-
itych komorach celnych okręgu *Grodzińskiego*.
Ostatnie wypadki w Polsce i trwanie cholery w
wewnętrznych guberniach były naturalną przy-
czyną zmniejszenia się handlu w obrębie okręgu.
Pomniejszenie się to dało się czuć w ogólności w
wywożeniu do Polski artykułów żywności i pło-
dów sruowych rossyyskich, gdy z drugiej strony
wywóz wielu płodów rękodzielných znacznie prze-
wyższal wywóz 1829 roku. Co do przywozu to-
warów z królestwa, widocznie się okazuje, iż przy-
wóz wyrobów lnianych, stanowiących główny ar-
tykuł handlu, znacznie się zmniejszył, przez co o-
kazuje się postęp naszych fabryk. Okoliczności
te wpływały na zmniejszenie się dochodu otrzy-

manego w 1830 roku, w porównaniu z dochodem
poprzedzającego roku. (J. d. S. P.)

W i l n o .

O g ł o s z e n i e .

Zgodnie z N a y w y ż e y potwierdzonym
projektem Pana Ministra Spraw Wewnętrznych,
o zachowaniu od cholery w następny lecie, po-
stanowiono złożyć *Czasowy Fakultet Medyczny*
ze 34 Medyków, z liczby których powinno się
znaydować: w Astrachaniu 4, Orenburgu 3, Sa-
ratowie 10, Nowo-Czerkasku 3, w mieście Sa-
marze w gubernii Simbirskiej 2, w Nowogrodzie-
Niższym 10, w mieście Rybińsku gubernii Jaro-
sławskiej 2.

Pan Minister Spraw Wewnętrznych, na o-
снове tego, uznał potrzebnym ogłosić przez
niniejsze, wszystkim wolnie praktykującym me-
dykom, azali nie będzie sobie który z nich ży-
czył, weyść do składu pomienionego Medycz-
nego Czasowego Fakultetu, na warunkach nastę-
pujących:

1) Medykom, którzy oświadczyli życzenie
weyść do składu tego Fakultetu, w czasie tej
służby, ma byż czyniona płaca: odstawnym, podług
ostatecznie pobieranych przez nich wyznaczeń,
o których oni powinni wyrazić w swoich prośbach,
a ci, którzy zgoda nie służyli, podług wyznacze-
nia dla Sztabs-Lekarzy półkowych, t. i. po 700
rubli na rok.

2) Każdemu z wolnych medyków będzie
wypłacano stołowych: Lekarzom po dwa, a Sztabs-
Lekarzom, Doktorom i dalszym, mającym rangi
Sztabs-Oficerskie, po cztery ruble na dzień, przez
cały czas znaydowania się ich w składzie tego
Fakultetu.

3) Przy wystąpieniu do miejsc wymienionych,
prócz prohonów, będzie wydano na podjeź: Le-
karzom po trzysta, a Sztabs-Lekarzom, Dokto-
rom i innym, mającym rangi sztabs-oficerskie, po
pięć set rubli.

4) Czas trwania tego Fakultetu ma byż o-
graniczony do dnia 1 grudnia 1831 roku. Je-
żeli w ciągu tego terminu nie wyniknie żadnych
nieszczęśliwych zdarzeń: tedy Fakultet ten zo-
stanie zamknięty, i medykom, którzy go składali,
wydane zostaną prohony na podróż na powrót.

5) Życzący sobie weyść do składu Cza-
sowego Fakultetu, w którymkolwiek z miast wyżej
wyliczonych, obowiązani są przysłać prośby do
Ministeryum Spraw Wewnętrznych, do Zarządu
Cywilnego Jenerał Sztabs-Doktora *) z przytącze-
niem dokumentów na medyczny swój stopień z w-
rażeniem terażniejszego miejsca ich przebywa-
nia.

6) Życzący mogą w prośbach swych na-
znaczyć sobie dwa albo i więcej z miejsc wy-
żej pomienionych, albo oświadczyć życzenie w
ogólności weyść do składu Fakultetu.

7) Termin przysyłania prośb nazyacza się
nie później, jak 3go kwietnia terażniejszego roku.

Podpisał: Sprawniący obowiązek Jenerał
Sztabs-Doktora *S. Hromow*.

Stwierdził: Jenerał-Sztabs-Lekarz *D. Tarasow*.
Zgodno: Naczelnik Stołu

(podpisano) *W. Rębowski*.

*) Въ Министерство Внутреннихъ Дѣлъ
по Управлению Гражданскаго Генерала
Штабъ-Доктора.

NEKROLOG.

Na dniu 24 ominiętego miesiąca lutego, odprawił się w gubernii Witebskiej w powiecie Dryżeńskim w Hrabstwie Oświecie, trzydniowy pogrzeb drogi dla rodziny żłok, ś. p. J. W. Józefa Hrabiego Szadurskiego, Radcy Stanu i Kawalera. Mąż ten szanowny, z bogobojnych i cnotliwych rodziców zrodzony, z młodości swojej odziedziczył był po nich, naysiękniejsze duszy, serca i umysłu przymioty, a przez własną nieustanną nad sobą pracę, z gorliwością patryarchalnym wiekom właściwą, ciągle do doskonałości chrześcijańskiej dążąc, i codziennie w religijnych postępiach cnotach, stał się, rzecz można, na wzór swojego patrona, mężem podług serca bożego. Piastował on niejednokrotnie mnogie, naysiękniejsze, od wyboru obywatelskiego zależące urzędy; i powszechną ziemiaków swoich zyskał wdzięczność; przez gorliwość swoją, pracowitość, sprawiedliwość i rzadką w każdej okoliczności trafność i przezorność: ale co większa, nie stał się on wielkim w obywatelstwie mężem, przez chęć znikomą chluby światowej, lecz przez wyższe, nad wszelką wielkość światową, widoki. Umiął się on wynieść nad poziomą doczesności sferę: bo przez pokorę, ten jedyny zaród wszelkich cnot religijnych, rozszerzył był w sercu swoim naysilniejszą miłość Boga i bliźniego, i te dwie fundamentalne religijne cnoty były zawsze bodźcami dla niego we wszelkich czynnościach. Uległy syn, czuły małżonek, mądry i troskliwy o wychowanie dzieci oyciec, miał pociechę widzieć czworo swych dzieci, naysiękniejsze do stanu duchownego powołanych; a w dwojgu, w stanie małżeńskim na świecie żyjących, buyao rozkrzewione te cnoty, które starownie w dziecinnych ich sercach był zaszczerpił. Wylany dla krewnych i przyjaciół, uczynny i powolny dla sąsiadów, przychylny nawet dla nieprzyjaciół, dobroczynny dla włości, miłosierny dla potrzebujących wsparcia, nigdy im nie skąpił pomocy, i uniesiony miłością Boga i bliźniego, te pamiętne wyrzekł raz słowa:

„Kto kocha skarb swój dla biednych otwiera,
„Małżeć dla nich czyni, niż dla siebie zbiera.

Ala nie na jednę tylko poprzestawał istnieniu: zwykły był nie opuszczać żadnej zrzeczności spełnienia obu rodzajów uczynków miłosiernych, i ilu osobom, jako człowiek miłosierny i zamożny w doczesnym dopomógł życiu, tak też niemniej mnogą liczbę obłąkanych, jako mąż gorliwy i uczony, przez zbawienne przestrogi i nauki, na drogę prawdy naprowadził. Pomny na wyrok boski, skazujący człowieka do pracy, okrom poświęcanych chwil niejednokrotnie codziennie modlitwie, resztę czasu poświęcał ciągle obowiązkom stanu swojego, rzadko udzielając się społeczeństwu, którą zawsze ożywiał, przez dowcip swój, słodczy charakteru i jednostajną zawsze wesołość, pomimo smutnych i dotkliwych wypadków, od których życie śmiertelnika wolnym być nie może. Takim był do późnej starości, a śmiertelną złożony niemocą, gdy z oczu otaczających siebie, rodziny, duchownych i lekarzy, z wielu stron odległych posprowadzanych, poznał, że się nie bawnie rozstać z tym światem musi, uradowany, że się połączy z Bogiem, ze spokojną twarzą, zapominając na cierpienie; chwilą przed zgonem błogosławił ukorzoną przed sobą rodzinę, i niejednokrotnie opatrzony sakramentami, w pełni zaśluga, śmiercią sprawiedliwych zasnął w Bogu, dnia 10 kwietnia minionego 1850 roku, a życia swego 73.

Nabożeństwo pogrzebowe przeciągnął syn jego do wyżej wyrażonego terminu, w celu, aby ze zgodnym dla cnot zmarłego uczczeniem odprawił je. Jakoż, kosztowna trumna, na wsparcia katafalku, wznosiła się wpośród kirow i tysięcznych jarzących świateł. Liczne ze świeckiego kleru i zakonników rozmaitych złożone dudy, których już zapewne nie potrzebował; a tak, mąż cnoty godny, który za życia swojego był dobroczynną żyjących, zontal nim po zgonie dla zmar-

łych. Trzech kościelnych mówców z kolei przez ciąg nabożeństwa w wymownych kazaniach, wyliczało zmarłego cnoty i pomimo to jednak, nie wyczerpało tego źródła pięknych przykładów: bo, okrom zwyciężonej i pięknie wysłowionej mowy, iaktwą zięć zmarłemu teściowi powinna cześć oddać, liczne zgromadzenie krewnych, przyjaciół i sąsiadów w zamożnym domu ze starością uprzejmością ugaszczane, wspominało z kolei coraz inne chwalebne zmarłego czyny. Nie potrzebuje mąż ten szanowny, do uwiecznienia pamiętki swojej pomników, świadczących tylko częstokroć próżną śmiertelnych dumę. Imię jego z ust do ust familijnych przechodząc, od pokolenia do pokolenia podawanem będzie; i słusznie zastoso-
sować do niego można te dwa następne wiersze, wyjęte z mnogich dowcipu jego płodów, iaktwe spodziewać się należy, że przez familię do druku podane, wzbogacą oyczystą literaturę dziełem, połączającem zalety naysiękniejszej moralności i pięknego wystowienia.

„Tak gdy w bezdnie przeszłości czas wszystko
pożera,

„Cnota się do wieczności przez wieki przedziera....

AUSTRIA.

Wiedeń dnia 26 lutego.

Królowa Jeymość Węgierska, małżonka Xięcia Następcy tronu innych krajów Austriackich, przybyła dnia 25 o południu, w zupełnym zdrowiu do zamku Cesarskiego *Schönbrunn*. Jey K. Mość odbędzie jutro uroczysty wjazd do tutejszej stolicy.

— Dnia 28 —

Wczora rano, Królowa Jeymość Węgierska udała się z *Schönbrunn* do akademii wojennej *Teressa*, zkąd, o południu, odbyła uroczysty wjazd do *Wiednia*, wśród wystrzałów artylleryi i bicia we dzwony; liczny i świetny orszak otaczał i postępował za iey parądnym pojazdem, ciągnionym przez sześć koni. Ulice, przez które J. K. M. przejeżdżała, napełnione były ludem, oraz wojskami i ochotnikami w mundurach. Przy wysiadaniu z pojazdu na dziedzińcu zamkowym, Królowa była przyjęta przez swojego małżonka i zaprowadzona do wielkich apartamentów, gdzie czekali na nią NN. Cesarstwo Ichmość. Potem udała się Królowa do sali tronowej, gdzie osoby, należące do dworu, szlachta i ciała dyplomatyczne, mieli zaszczyt być Jey przedstawianymi. Dany był wielki obiad u dworu, a około godziny 6 wieczorem odbył się obrząd zaślubienia Ich K. Mości, w kaplicy, pobłogosławiony przez Arcy-Xięcia Kardynała *Rudolfa*, w przytomności Cesarskiej familii i niewielkiej liczby osób, z przyczyny wielkiego postu. (J.d.S.P.)

ANGLIA.

Londyn dnia 26 lutego.

Podług wiadomości otrzymanych z *Dublinu*, pod dnim 24, wielkie rozruchy zaszły w hrabstwie *Meath*; spokojność tam została zamieszana przez liczne związki, które wymagają posłania wojska; 45 podżegaczy zostało uwiecznionymi. Kupa wieśniaków dążyła do *Dublinu*, lecz została w drodze rozproszona przez oddział kopijników. Blisko sta osób znajduje się już w więzieniu w *Navan*. Gazeta dublińska zawiera opisanie nędzy, która panuje w hrabstwie *Mayo*, gdzie trzecia część ludności doznaje naysiękniejszego głodu.

— Dziesięciu parów, 111 urzędników, 260 właścicieli, 300 dzierżawców i arendarzy i t.d., w ogóle 900 osób, podpisali w hrabstwie *Cork* oświadczenie przeciwko rozwiązaniu unii z *Irlandyją*.

— Król udzielił wielki krzyż orderu *Laziennego*, baronom sir W. *Honnstonowi*, sir Edl. *Barnes* i sir J. *Byng*.

— Od czasu królowej *Elżbiety*, *Tamiza* uważana jest za szkołę marynarzy angielskich. Każdego lata, 2,000 łodźiarzów tej rzeki, zajętych jest na okrętach państwa; a liczba łodźiarzów od *Windsor* do *Gravesend*, wynosi 40,000.

— Między obwinionymi, mającymi stanąć na

erszniejsem posiedzeniu przed sądem w *Old-Bailey*, a których jest 223, znajduje się 129, mających lat 21 i mniej wieku, to jest 15 mających lat 21, 16 mających lat 20, 15 dziewiętnastoletnich, 18 osiemnastoletnich, 15 siedemnastoletnich, 17 szesnastoletnich, 9 piętnastoletnich, 5 czternastoletnich, 7 trzynastoletnich, 6 dwunastoletnich, 3 jedenastoletnich, 3 dziesięcioletnich, a 2 mających tylko lat ośm.

— Nie dawno podłożono ogień w kilku miejscach na wyspie *Purbeck*, należący do hrabstwa *Dorset*.

— Podczas ostatniej burzy, w niektórych miejscach po drodze z *Glasgow* do *Yorku*, wysokość śniegu dochodziła 25 stop.

— Lord *Stuart de Rothsay*, przybył do Anglii, chociaż niały był dom w *Paryżu*, gdzie zamierzał sobie przepędzić czas nieiaki, zaprzestawszy sprawować urząd poselski.

— Gazety z *Buenos-Ayres*, pod dniem 27 listopada, potwierdzają wiadomość o odmianie rządu w prowincyi *Entrerios*. Oddział wojska wyszedł przeciwko powstańcom.

— Wiadomości, otrzymane z *Vera-Cruz*, zawierają, iż *Guerrero* ze swymi stronnikami, zostaje ciągle pod bronią na południu, lecz utracili oni część tego kraju; spodziewają się więc, że pokoy wkrótce zostanie przywrócony. Interessa publiczne codziennie przybierają stałą postać.

— Ostatnie wiadomości, otrzymane z *Bogota*, pod dniem 28 listopada, przyjaźne są we względzie ogólnego rozporządzenia; o połączeniu wszystkich części *Kolumbii*. Departament *Cauca* oświadczył się za połączeniem i wyjął z pod opieki prawa zabójców *Sucra*, *Obando* i *Lopez*. Toż samo oświadczenie uczyniła prowincya *Antiochia*.

(J.d.S.P.)

FRANCYA.

Paryż dnia 28 lutego.

Król, na przedstawienie marszałka, księcia *Dalmacyi*, zatwierdził utworzenie królewskiego kolegium wojennego, na zasadach następujących:

„To kolegium, zostające pod dyrekcją ministra wojny, przeznaczone jest szczególnie na wychowanie synów ubogich wojskowych, a zwłaszcza sierot. Kierunek oświecenia nie będzie miał wyłącznego, i ma być taki, iżby mógł się przydać w rozmaitych zawodach życia społecznego. Zresztą rozmaite nadośkonale, oparte na doświadczeniu, zaprowadzone będą w wychowaniu fizycznym, umysłowym i moralnym. Liczba uczniów, utrzymywanych kosztem kraju, wynosić będzie najmniej 300. Rząd w późniejszym czasie ma zważyć: czy można i czy potrzeba będzie powiększać tę liczbę. Będą mogli tam być przyjmowani pensjonarze, cena konwiktu później zostanie naznaczoną. Zastrzeżono, iż młodzież, bądź wychowująca się kosztem kraju, bądź własnych familii, nie nabywa przez umieszczenie w tym kolegium żadnej prerogatywy, i że po wyjściu do szkół specjalnych, podlegać będzie wszystkim powszechnym warunkom, jakie są lub mogą być włożone przez prawa, postanowienia i rozporządzenia. Kolegium umieszczone będzie w murach, uprzednio przeznaczonych dla szkoły przygotowawczej *La Flèche*, która zniesioną została przez wyrok królewski z dnia 26 listopada 1830 roku, z tej przyczyny, iż jej organizacya przeciwiała się zasadom, wyrażonym w tym wyroku, względem dalszego urzadzania szkół wojskowych.

— Dnia 4 marca. —

Birża Paryżka, Pięć od sta 88 fr. 60; Trzy od sta 45 fr. 60; Akcye bankowe 1475 fr.; Pożyczka królewsko-hiszpańska 59 fr.

— Prefekt policyi wydał dnia 28 lutego okólnik do komissarzów policyi różnych części *Paryża*, w którym ich uwiadamia, iż powzięte przezeń wiadomości każą mu się obawiać, aby nieprzyjaciele porządku nie korzystali z teraźniejszego położenia klasy robotniczej i aby nie pobudzili do nowych rozruchow; wzywa więc ich, aby

dawali pilną baczość w swoich kwartałach, zaleca im, ieśliby poczęty się zbierać kupy, udawać się naprzd do drogi perswazyi, a po trzykrotnem prawnem upomnieniu użyć siły.

— Dnia 2 około godziny 7mej wieczorem, blisko 200 robotników, wyszedłszy z przedmieścia *Sw. Antoniego*, udało się na plac ratuszowy, gdzie wzięli chorągiew trójkolorową. Zamtąd poszli w milczeniu do pałacu królewskiego. Przybliżając się do pałacu, niektórzy z nich poczęli krzyżeć: *chleba! roboty!* Straż, złożona z gwardyi narodowej, stanęła pod bronią, i zapytała ich: czyli nie zechcą wysłać deputacyi, dla wytłumaczenia powodow swojego krzyku: lecz się na to nie zgodzili; dwudziestu nawet z nich okazało wyraźnie swoją niechęć, i gwardya narodowa ich pochwytiła. Reszta powoli się rozproszyła, i o godzinie 10 wszystko zupełnie się uspokoiło.

— Mówią o raporcie bardzo wielkiej wagi, który został podany Królowi przez ministra wojny. Z niego się okazuje, iż wojsko francuzkie w liczbie 480,000 ludzi, będzie podzielone na dwanaście korpusów, a każdy korpus na dwie dywizye. Korpusy te wysły trzema liniami na nasze granice lądowe, od *Bayonny* do *Dunkierki*. Między ienerałami, którzy mają objąć wyższe dowództwo, wymieniał marszałka *Gérard*, ienerałów *Clausel*, *Lamarque* i kilku innych; dodają też, że P. Marszałek *Soult* otrzyma dowództwo nad korpusami połączonymi przy naszych granicach.

— Wychodzący piemontscy zostali rozpedzeni na granicy z rozkazy rządu. Jednakże pewna ich liczba weszła do *Sabaudyi*. (J.d.S.P.)

Paryż dnia 7 marca.

Birża paryżka. Pięć od sta, 88 fr. 25; Trzy od sta, 54 fr. 10; Akcye bankowe, 1570 fr.; Pożyczka królewsko-hiszpańska, 59½ fr.; pożyczka haitańska, 300 fr.

— Król mianował swym posłem w *Rzymie* hr. *St. Aulaire*, para Francyi; swym posłem nadzwyczajnym i ministrem pełnomocnym w *Berlinie*, wice-admirała hr. *Verhuel*, para Francyi; tudzież posłem przy Związku Helweckim hr. *Rumigny*, ministra Francyi w *Monachium*.

— Baron *Humboldt* przybył w ostatnich dniach do *Paryża*, i miał szczęście otrzymać u J. K. M. audyencyą szczególną.

— P. *Potter* przybył także do *Paryża*.

— Polowanie zabronione jest we wszystkich lasach rządowych; następnie więc, wszystkie wydane na to pozwolenia, od miesiąca września ostatniego są unieważnione.

— D. 27 lutego, drzewo wolności, z włożoną na nie czapkę trójkolorową, zostało zatknięte w *Beanne*. Jak tylko urzędnicy zostali o tém uwiadomieni, wydali rozkaz zrzucić czapkę, ale młodzieńcy, którzy ie postavili, nie chcieli tego uczynić, wtedy oddział saperów posłany został wyrzucić samo drzewo, co też wykonano bez żadnego tumultu.

— Według listu prywatnego z *Madrytu*, zapisanego do *Galinganis Messenger*, ienerał *don Jose del Maso*, został mianowany drugim dowódcą wojsk w prowincyach hiszpańsko-hiskayskich, a główna jego kwatera ma być założona w *St. Sebastian*. Kwatera ienerała *Llunder*, wice króla Nawarry i wodza naczelnego, jest w *Pampelunie*.

— *Habibiy Jakób*, dawniejszy półkownik meluków i szek *Szaffamre*, w *Syryi*, zostali umieszczeni przez ministra wojny pod zarządzeniem naczelnego ienerała wojska afrykańskiego.

— Według wiadomości, otrzymanych z *Perpignan*, zdaje się, że tam spokoyność nie była zupełnie przywróconą d. 23, chociaż wszystkie zakłady kościelne były zamknięte. Gdy mer nie mógł ręczyć za bezpieczeństwo kościoła *Serca Jezusowego*, kościół więc ten został zamknięty, dzieci poddane do rodziców, a mniszki umieszczono na mieszkaniu w znaczniejszych domach miasta; jednakże miasto zawsze było iakby w stanie oblężenia; piekiety w różnych miejscach porostawiano;

DODATEK

DODATEK DO GAZETY KURYERA LITEWSKIEGO N. 33.

Wilno dnia 18 Marca v. s. 1851 roku.

obawiano się, d. 23, ażeby się pospólstwo nierzu-
ciło na administracyą różnych poborów i ceł.
Środki zostały przedsięwzięte do poścignienia
sprawców popełnionych spustoszeń, i zapewnią,
iż jeden z hersztów, d. 23, bardzo rano wyjechał
dyliżansem, ażeby uniknąć poszukiwań i przesła-
dowania sprawiedliwości. (J.d.S.P.)

KRÓLESTWO SASKIE.

Drezno dnia 3 marca.

Projekt nowej konstytucyi Królestwa Sas-
kiego został uroczystie podany dnia 1 marca, przez
J. K. Mośc i Xigcia współreienta, deputacyi sta-
nów Królestwa, które zostały zwołane. Podług
wykazu stanu skarbowego Królestwa Saskiego,
przyłączonego do projektu konstytucyi, dochód
publiczny na rok 1851 wyrachowany jest na 4,884,303
talarów, a wydatki na 4,604,353 talarów. (J.d.S.P.)

BAWARYA.

Monachium dnia 2 marca.

Wczora, o południu, Król zagał osobiście
zgromadzenie stanów, mówią, w której oznaymił,
iż ministrowie przedstawili mu, oprócz rachun-
ków skarbu, projektu kodexu kryminalnego, ko-
dexu kryminalnego leśnego i prawa o druku. W
teyże mowie, J. K. M. cieszył się z kwitnącego sta-
nu skarbu, który pozwala mu uczynić ulżenie
w wielu podatkach. (J.d.S.P.)

SPRAWY NIDERLANDZKIE.

Bruxella dnia 1 marca.

Na posiedzeniu dnia 26 lutego, kongres przy-
jął, większością 99 głosów przeciwko 15, propo-
zycyą P. Degrelle, aby wyznaczyć 150,000 zł. holl.
wynagrodzenia członkóm czasowego rządu. Kon-
gres odrzucił wniosek P. Lebeau, którego celem
było mianowanie przy reientie komisyy, złożoney
z pięciu członków, dla powzięcia wiadomości, sto-
sujących do oświecenia kongresu, względem gra-
nic terytoryum, i względem negocyacyi z Holan-
dyą.

— Na posiedzeniu dnia 28 lutego, kongres
przyjął, większością 94 głosów przeciwko 9, pro-
pozycyą P. Raikem, zmierzającą do tego, aby kon-
gres odmienić artykuł 162 kodexu cywilnego, któ-
ry broni szwagrom zawierania związków małżeń-
skich z siostrami przyrodniami, oraz, aby rząd mógł,
dla ważnych przyczyn udzielać potrzebną dyspen-
sę. Poselstwo reienta uwiadamia kongres, o mia-
nowaniu P. Gerlache prezydentem rady ministrów.

— Komitet sprawiedliwości został rozwią-
zany: P. Gendebien mianowany jest ministrem
sprawiedliwości; a P. Facqz sekretarzem ienera-
lnym ministra sprawiedliwości.

— Wyrokiem z dnia 24 lutego, reient na-
stępne poczynił mianowania: P. Goblet został mi-
nistrem wojny; P. Brouchère ministrem skarbu;
P. Tielemans ministrem spraw wewnętrznych, a
P. van de Weyer ministrem spraw zagranicznych.

— Ministeryum bezpieczeństwa publicznego
znosi się od dnia 10 przyszłego marca; rozmaite
części tego ministeryum będą przyłączone do tych
gałęzi administracyi, od których zostały oddzielone.

— Powiadają, iż ienerał Belliard będzie mia-
nowany posłem do Belgium. Dowodził on znaczny
czas w tym kraju za rządu cesarskiego, i sama de-
putacya Belgicka przedstawiła go do wyboru Kró-
lowi francuzkiemu. (J. d. S. P.)

— Dnia 9 —
Na posiedzeniu kongressu dnia 4, P. Raikem
złożył raport sekcyi centralney, względem projek-
tu pożyczki, podanego przez ministra skarbu, pro-
jektu, na który komisyy dała swoje zezwolenie.
Na posiedzeniu dnia 5, kongres przyjął, większo-
ścią 96 głosów przeciwko 21, wyrok upoważnia-
jący rząd do zaciągnięcia pożyczki na 12 milio-
now zł. holl. — Projekt wyroku, tyczący się
roty przysięgi, mający się wykonywać przez urzę-
dników publicznych i officerów woyska, został
także przyjęty; ta rota w następnych zawiera się
słowach: „Przysięgam na wierność reientowi, na
uległość konstytucyi i prawom narodu Belgickie-
go.” — Na posiedzeniu dnia 6, kongres przyjął
projekt wyroku, względem utrzymania opłaty na
rogatkach; potem jeden z sekretarzów odczytał wy-
rok, stanowiący, iż kongres narodowy odroczony
jest do 15 kwietnia; prezydent upoważniony jest
zwołać go przed tym terminem, jeżeli okoliczno-
ści tego wymagać będą, rząd ma także to prawo.
(J.d.S.P.)

Haga dnia 7 marca.

Podług urzędowych rapportów z Maestrych-
tu pod dniem 2 marca, komunikacya z tą for-
tecą codziennie staje się łatwiejszą, i żywność
poczyna także być dowożoną.

— Gazeta *Staats-Courant*, mówi względem kor-
respondencyi między ienerałami Daine i Dibbets,
o oddaleniu się woysk belgickich z Maestrychtu,
że bez zupełnego wykonania protokółu, co do te-
go interessu, żegluga na Mozie przed Maestrych-
tem, nie pierwej będzie przywróconą, iak po zu-
pełnem dozwoleńiu żeglugi z Zuit-Willemsvaart.

HISZPANIA.

Madryt dnia 17 lutego:

Dnia 14 dany był w tutejszey stolicy bal skład-
kowy, który przeciw zwyczajney etykietce dwor-
u zaszczycony został obecnością Króla i Królowey,
oraz J. K. W. infanty *Don Franciszka de Paula* ze
swoją małżonką. Królowa, infant i infantka należeli
do tańców. K.K. II. MM. oddalili się z balu o go-
dzinie egiey po północy, a H.K.K.W.W. pozostali aż
do godziny pół do szóstej.

— P. Aguado i sławny kompozytor Rossini
przyszyli do tutejszey stolicy. (J.d.S.P.)

WIADOMOŚCI ROZMAITE.

Miedzy Michałem Aniołem Buonarrotym, a
Rafałem Sanzio d'Urbino panowało wielkie spół-
zawodnictwo. Ci dwaj, więcej ludzie, obdarzeni
nadzwyczajnym gieniuszem, cierpieli tę naturalną
chorobę, którą nazywamy *zawistną miłością rze-
miostła*. Michał-Anioł, skłonności mało ukształco-
nych, wiedział bardzo dobrze, iż Rafał swój per-
zel wydoskonalit dopiero po długiem uczeniu się
sybillów, które *al fresco* odmalował w kaplicy Six-
tinskiej. Jednakże zgadzał się, że w obrazach Rafała
więcej jest wdzięku i piękności, aniżeli w jego
dziełach olbrzymich; lecz otwarcie wyznawał, że
nigdy spółzawodnik jego nie przewyższy go w tym
przymocie. Rzecz pewna, że Michał-Anioł nie
mylił się w tém zdaniu: gdyż był on razem wiel-
kim posłą, wybornym architektem, niedorówna-
nym szyncerem i malarzem nienasładownym.

Familia Farneska kazała budować roztoczny
dom na brzegach Tybru, przy ulicy della Longara:
Kardynał Farnese, iżby to śliczne miejsce uczyni-
ć iedynem w świecie, wezwał Rafała, aby tam
zrobił malowidła we wszystkich salach dolaych.
Ten wielki malarz przyrzekł tę ustron uczynić
swymi malowidłami nappiękniejszą; ale chciał i
otrzymał też, ażeby nikt nie wchodził do niego,
póki by jego roboty nie były skończone.

Gdy się to dzieje, liczni wielbiciele Rafała
z uniesieniem rozprawiali już o obrazach, które
ten artysta odmalował w *Farnesina*. Nadewszystko
chwalono czcłe bogów, i oraz gody małżeńskie *Mi-
łości i Psychy*; pod niebiosą pochwałami wyno-
sno tryumf Galatei, i zawsze na tém kończono: „Zo-
baczymy, co Michał-Anioł powie o tych arcy-dzie-
łach.

Wszystkie te głosy, wszystkie te pochwały

obiły się o uszy *Buonarrotiego*, i przysięgi na piekło *Dantesy*, iż zasydzie sposób wejścia do *Farnesina*, przejrzy roboty Rafała i nie da mu ich dokończyć.

Rafał przychodził do swojej pracy bardzo późno, i rozkazywał, aby, około południa, wszystko było zawsze przygotowanym na ścianie, gdzie miał malować.

Jednego pięknego ranku, Michał-Anioł wstał bardzo wcześnie, i ubrany po szynkarzku, wziął z sobą wielki kosz z biszkołkami i wódką, i udał się do *Farnesina*. Przyszedszy tam, gdzie robili malarze, zaczął głośno wołać *aguavita! aguavita*. Zaledwo posłyszeli robotnicy ten krzyk, gdy natychmiast otworzono bramę i kazano wejść szynkarzowi. Jak tylko uyrzał się Michał-Anioł wewnątrz *Farnesina* postawił na ziemię przed robotnikami kosz, a sam pobiegł do sali, iżby zobaczyć malowidła Rafała. Krótko obejrawszy jedną i drugą robotę, zatrzymał się na chwilę przed pięknym obrazem *Galatei*, a zobaczywszy, że przy témże miejscu było rusztowanie i ściana przygotowana do malowidła, wstępuje, i węglem odznacza olbrzymią głowę *Jowisza*; poczym zlął prędko i wyszedł z *Farnesina*, nie wzięwszy napowrót swego towaru.

Gdy około południa przybył Rafał, zawołał głośno: Michał-Anioł! Od tego dnia, już więcej nie malował w *Farnesina*, i wszystkie roboty zostały niewykończone.

Powiadała, iż odrysowana ta przez Michała-Anioła głowa ieszcze dziś exystuje, że oraz obudza podziwienie artystów i znawców. (J. d. S. P.)

Handel Ostrygami.

Jest około 60ciu lat temu, jak negocjanci gandawscy zrobili w Ostendzie jaz *), nie celem łowienia w nim ostryg, które się nie znajdują w tych przestrzeniach wodnych, lecz żeby w nich zatrzymywać te ostrygi, które sprowadzano przez spuszczenie wody Tamizy, gdzie rzeczywiście się znajdują brodowiny ostryg, szczególnie w odnogach tej rzeki, prowadzących do *Burnham*, *White Capel*, *Colchester*, i t. d.

Ostrygi te nie są pochodzące z Anglii, ale z Francyi. Anglicy ikry ich łowią między *Jersey* i *Guernesey*, i składają w odnogach rzecznych, gdzie ostrygi dojrzewiają i tłuścieją w wodzie bieżącej, a w końcu 5 lub 6ciu lat utrzymania ich, dostarczają do pożywienia wyległe z niej ostrygi.

Pomimo tego składania ikry ostrygowej, rybacy tamizajscy ieszcze udają się łowić ostrygi na brodowiny, które znajdują się w Anglii, mianowicie na wyspie *Wight*, i przenoszą je także do swoich składów.

Właściciele ostryg ostendzkich, wyieżdżają wzajemnie szukać ostryg w *Burnham*, w miesiącu wrześniu, i składają je w swoich iazach. Te iazy są zrobione w zbiorze wody morskiej, w jednym lub wielu stawach, 4 albo 5 stop głębokości mających, na dnie i ze czterech stron deskami wyłożonych, a urządzonych tak, iżby woda morska odmieniała się w nich dwa razy w każdej dobie (24 godzin).

Długi czas tylko w Ostendzie były te iazy i ten gatunek ostryg; lecz w r. 1826, w *Dunkierce* zrobiono iaz, zupełnie do tamtego podobny. Ostrygi, w nim się znajdujące, są także, jak i w Ostendzie; dla ich zachowania używają równychże sposobów. Położenie iazu dunkierskiego, jest nawet lepszem od położenia iazów ostendzkich, przez nader wielką łatwość odnawiania w nich wody.

Ten iaz, iedyny w swoim rodzaju we Francyi, wyprowadza z *Burnham*, jak iazy ostendzkie, ostrygi tak korzystnie przez amatorów znaiome pod imieniem *ostryg wąsowatych lub żółtowatych*. (J. d. S. P.)

*) Jaz, miejsce ogrodzone czyli oplecione na rzece, lub brzegu morskim, dla wstrzymywania i łowienia ryb.

O g ł o s z e n i e.

Magistrat Miasta Wilna do licytacji na wypuszczenie domu *Josiela Szmyłłowicza Beyraka* w mieście Wilnie przy ulicy *Rudnickiej* pod N. 278 położonego od dnia 23 apryla teraźniejszego roku w Arędę naznaczący termin 26, 27 i 30 idącego dopiero miesiąca *Marca*, życzących wziąć ten dom w arędę na oznaczone terminy do Magistratu Wileńskiego na sessyie poobiednie zaprasza. Roku 1831 miesiąca *Marca* 14 dnia. (235)

Antoni Poznański R. M. M. W.

Sądy Exdywizorskie.

1 Roku 1831 miesiąca lutego 26 dnia, na skutek dekretu remissyjnego Sądu Ziemskiego Ptu *Oszmiańskiego*, Sąd Taxatorsko-Exdywizorski ad fundum majątku *Narbutowszczyzny*, w Powiecie *Oszmiańskim* położonego dziedzictwa *W. Wacława Klukowskiego* Radcy honorowego ziechawszy, po zareassumowaniu swojej inryzdykeji, naznaczeniu wymiaru, komportacyi wszystkich a wszystkich papierów, na kredytorach i pretensorach stosunki do funduszu pod konkurs idącego regulujących, w celu zmassowania ogólnych oberów, na *XX. Karmelitach Bosych Wileńskich* klasztoru *Ostobramskiego*, *Franciszkanach Oszmiańskich*, i *Dominikanach Wileńskich*, ksiąg klasztornych, wizyt i dalszych dowodów, w przedmiocie wykrycia, czy summy przez ich poszukujące się, są radikalnie funduszowemi, lub nowo przez klasztory przymuszonemi, i na debitorze *W. Klukowskim* wszelkich papierów obligow fundusz wyświecających, tudzież rejestru ruchomego majątku, na czterotygodniową persystencyą, pod rejestrami z obowiązkiem oprysiężenia w dniu 20 apryla idącego roku do kancelaryi Ziemskiej *Oszmiańskiej* złożyć się powinna zadeterminować, i na powtórny zjazd do majątku *Narbutowszczyzny* dzień 15 miesiąca iunii roku teraźniejszego 1831 naznaczając; o takowem postanowieniu kredytorów i pretensorów przez Gazetę Kuryera Litewskiego zawiadamia, i aby ci z dowodami pretensy wyświecającemi do konkursu przybywali, ostrzega.

Antoni Rewkowski Sędzia Ziem. Oszm. i Exdywizor.

Floryan Wołoszyński Sędzia Ziem. Oszm. Exdywizor.

Józef Zawadzki Pisarz Grodz. Oszm. Exdywizor.

Stanisław Suroż Regent. (236)

1 Sąd Exdywizorski remissą Sądu Ziemskiego powiatu *Wiłkomierskiego* w r. 1829 oktobra 4 dnia zapadła na fundusz *J. W. Stanisława* i żony jego *Scholastyki z Kuszelewskich Niepokoyczyckich* Prezydentów *Komisji Likwidacyjney* miasta *Wilna* przeznaczony, a w celu ostatecznego ukończenia przeznaczonego dzieła w mieście Powiatowém *Wiłkomierz* zebrany i exystujący, strony interessowane o tém zawiadamiając, iżby kredytorowie z objawieniem swoich pretensyów, a debitorowie z usprawiedliwieniem się w uczynionym do nich przez massę stosunku przed dniem 1 następującego miesiąca

pryla z pełną gotowością w tym Sądzie iawiły się pod utratą rzeczy ostrzeżenie i obowiązanie. Dat r. 1851 marca 11 dnia. (230)

Józef Durasiewicz Ziem. Wilkom. Pisarz.
Regent Michał Grądzki.

1 W Obwodzie Białostockim, Powiecie Sokołskim, dziedzic Krysztoforowa; odległego o dwie mile od Grodna, na trakcie furmańskim do Warszawy; położonego, ma do sprzedania: owiec, rodu hiszpańskiego, od lat kilkunastu najlepszych tryki; iakie do Warszawy przez zagranicznych były sprowadzane; poprawnych macior 224, baranów 103, tryków bez rogów dziesięć, i iagnięta w marcu urodzić się mające, między temi: najstarsze, czteroletnie; reszta młodsze; wszystkie, w roku zeszłym, odbyły ospę naturalną.

— Oraz, krów 20, tego roku wycielonych, lub cielnych; bez cieląt dojących się. Buhaj; do wyborni: maści równej miedzianej. Bydło Krysztoforowa; od lat wielu rozmnażane, z prawdziwych, szwajcarskich, kałmagarskich i tyrolskich, aby wielkość, obfitość mleka, zdatność do roli, wytrzymałość klimatu i do wypasów onego, poprawnie zaprowadzić; o czym życzący kupić, przekona się na miejscu. Pisano w marcu, 1851 roku.

Wolno drukować Czasowy Policmeyster
Rutkowski.

1 Podać się do wiadomości, że w domie W. Pusłowej znajduje się Kocz i Bryczka na rysozach do sprzedania, życzący je kupić uda się do Muzgrabiego tegoż domu. (233)

Czasowy Policmeyster Rutkowski.

Ogłoszenie.

2 Opieka Szlachecka ptn Wileń. stosownie do zaleceń Wyższej Zwierzchności, domy za rozmaite skarbowe należności pod zawiadywaniem Opieki Szlacheckiej zostające, a w mieście Wilnie położone, iako to: Generałowej Viestingoff, dworek Radcy Stanu Reszki, część domu b. Asessora Sądu Głównego Morawskiego, dwa domy dworzanina Korwella, Starościeiny Zabłockiej, dom, karczma, dworek na Snipiszkach i grunta Porucznika Wiszniewskiego, dwa domy Regenta Nowickiego, obywatela Zafatego, Kapitana i Asessora Jodziejewiczów i Sędziego Byczkowskiego, będą się oddawać w arendę roczną przez publiczną licytację w Sali Sądu Ziem. Wileń. na sessjach poobiednich w dniach 19, 20 i ostatecznym 23 teraźn. marca; życzący więc wziąć powyższe domy w roczną arendę, zechcą iawić się w oznaczonych terminach z prawnymi ewikcyami do tejże sali, gdzie o warunkach przedugodnych w każdym czasie, iak równie i w Kancellaryi tejże Opieki dostateczną informacją powziąć będą mogli. Datt 1851 roku marca 14 dnia. (Na autentyku podpisano) Prezydnujący w Opiece, Marszałek, Dworu JEHO CESARSKIEY MOSCI Kameriunkier i Kawaler Stanisław Szumski. (229)

Przedaż majątków.

2 Od Mińskiego Gubernialnego Rządu ogłasza się: iż z przyczyny niepłacenia przez dzierżawców majątków w Wileyskim powie-

cie Mienzenient Mierzejewskiego, wsi Kuźmierz i Żurychy, przez Radcę Stanu Lubanńskiego i w Ślaskim powiecie Bobowni zmarłego obywatela Bernowicza na termin należących się z tych majątków od poieżnitskich kapitałów procentów, i nieubezpieczenie ich szczególną swobodną ewikcyą, na przedaż takowych majątków w Rządzie Gubern. odbywać się będą publiczne targi na terminach: pierwszym marca 24, drugim apryla 25, i trzecim ostatecznym maja 26 dnia teraźn. 1851 r.; w których wedle inwentarzów pokazano roczney intraty a mianowicie: w inwentarzu majątku Mienzenient: 2306 r. 14 k., w inwentarzu wsi Kuźmierz i Żurychy 586 r. 68 k. sr. i w inwentarzu majątku Bobowni 1560 r. 41½ k. sr., iakowe też inwentarze i okazane będą przy targach — Zaczem życzący kupić pomienione majątki, zechcą przybyć do tego Rządu na targi na wyż wyrażone terminy. Marca 7 dnia 1851 roku. (226)

Sowietaik Fribes.

Arenda.

2 Желаящие взять въ аренду староство Болницкое и Толицкое на 10 лѣтний срокъ, ищущая съ 12 апреля 1851 года съ плащежемъ квариты въ Казну, благоволяще пожаловать въ Г. Вилюкомъ, и осведомиться въ шракири въ домъ Червинскаго ошъ приежаго.

Arenda.

2 Życzący wziąć w arendę Starostwo Biełnickie i Tolickie na termin 10cioletni, licząc od 12 apryla 1851 roku, z opłatą kwarty do Skarbu, raczą zgłosić się do miasta Wilkomierza i powziąć wiadomość w traktyerze w domu Czerwińskiego od wjazdu.

Zgubiona pieczętka.

2 Zgubiona została pieczętka, bez oprawy, z obwódka wkoło złotą rzuńta na krwawniku, z iedney strony jest herb, z drugiej zaś, w cyfrze związane litery X. K. w około otoczone węzłem, ktoby znalazł odbierze nagrody r. sr. trzy. Właściciel uprasza oddać w Redakcyi Kuryera Litewskiego.

Wolno drukować czasowy Policmeyster
Korpusu Zandarmow Podpułkownik Rutkowski.

5 Od Kommissyi Wileńskiego Kommissoryatskiego Depo ninieyszem powtórnie ogłasza się czy nie zechce kto podjąć się roczney przewózki terminowemi konmi tróykami i parami rzeczy do woysk naydujących się wewnątrz Rossyi i za granicami i pojedynczemi za granice, tacy zechcą przybyć do Kommissyi z pewnemi i dostatecznemi namocy ustaw do skarbu ewikcyami i świadcztwami, na prawo targu, na naznaczony w niej na to targ teraźniejszego roku apryla dwudziestego siódmego dnia i po nim we trzy dni przetarg.

Zarządzający 4tey klasy Tołubiejew. (225).

5 Pozostałe po zmarłym s. p. Rudolffie Hrahi Tyzenhauzie dobra iuż iego własne, iuż niedzielne z bratem, w gubernii Grodzieńskiej położone, są do wypuszczenia więczej dającemu w sześciocletnią arendowną possesją; a mianowicie: w powiecie Nowogrodzkim dobra Riepichów z attynendyami, w Słonimskim dobra Byteń, w Lidzkim Żołudek Lipiezna i niektóre folwarki od Kamionki, które iuż wyszły z

arendowney possessyi; życzący wyciąć w umowę o possessyę tych dóbr, raczą przybyć na dzień 11 apryla y. s. roku idącego do miasta Słounia, gdzie będzie albo jeden z opiekunów, albo plenipotenti do zawierania umów dostatecznie upoważniony od obydwóch opiekunów.

(224)

3 Niżej podpisany mając oddaną kamienicę z zabudowaniami, kramkami i placem dziedzicznym w mieście Grodnie na ulicy Brygidzkiej położoną p. dziedziców Hieronima i Magdaleny Cinkiewiczów w zastawę za sumę r. sr. 2,200, zmierzonym został za wycięciem do possessyi opłacić dwa długi, oprócz tego na potrzeby i interessa Cinkiewiczów dać w gotówce pieniądze — Z czego wszystkiego masa długi obciążającego kamienicę z przynależnościami do f. 18,000 wynosi — Żeby niżej podpisany był pewnym swej należności, ostrzedz każdego jest obowiązany, aby mający należność w przeciągu dwóch miesięcy jawni się do niżej podpisanego, i żeby na przyszłość na kamienicę powyższą pod upadkiem swej pożyczki, nikt więcej nie kredytował iako długami szacunku ustanowionego z Cinkiewiczami f. 20,000 prócz poszliu, dorównywiająca, przez niniejsze ogłoszenie zawiadamia. Grodno 1831 meca marca 3 dnia. (216) Johan Stromm.

Za Rozkazem JEGO IMPERATORSKIEY MOSCI.

3 Sąd zjazdowy rozbioru majątku n. JW. Michała Jełowickiego b. P. P. L. ekspedyniacy, tak mocą Dekretu Sądu Głównego Gubernii Wołyńskiej Departamentu Cywilnego jeszcze w roku 1820 dnia 25 maja zapadłego, oraz wielolicznych Ukazów tegoż Sądu Głównego, wreszcie aktów zjazdowych, łącznych na gruncie wsi Michlina, Bubnowa, Horodyszcz i Leniowa w powiatach Luckim i Włodzimirskim gubernii Wołyńskiej swe położenie mających, drugich we wsi Horbowcach i Lyschorce w powiecie Lityńskim, a gubernii Podolskiej sytnowanych, a szczególnież aktu ostatecznego z przeniesienia Juryzdykcyi ze wsi Horodyszcz powiatu Łuckiego do wsi Łyschorki powiatu Lityńskiego, w teyże wsi Lyschorce i Horbowcach kontynuowanego, a w dniu 14 augusta zeszłego 1830 roku ogłoszonego, gdzie Sąd Rozbiorowy nastąpiła decyzya (po ustanowieniu masy w gubernii Podolskiej obliczeniu administratorów, i tradytorów i zalikwidowaniu kredytorów, dobra w gubernii Podolskiej, obciążających) już dla ukończenia zupełnego ustanowienia masy z dóbr w gubernii Wołyńskiej położonych, w powiecie Luckim i Włodzimierskim, oraz zrobienia aktykacyi i aplikacyi długów na majątku n. JW. Michała Jełowickiego, mieszczących się, wreszcie rozwiązania appellacyow założonych zadeklarowane zostało przeniesienie Juryzdykcyi do dóbr w gubernii Wołyńskiej powiat Łucki do wsi Horodyszcz w tymże dniu 14 augusta upłynionego roku, a gdy w porze przejazdu z gubernii Podolskiej do gubernii Wołyńskiej urzędnik ni-

żej wyrażony rozbiór ten ekspedyniacy od masy i kredytorow sądem głównym Wołyńskim Depart. Cywil. przeznaczony, odebrał Ukaz Rządu Gubernińskiego Wołyńskiego ekspedycyowć Kommissyą z Ukazu Senackiego na gróncie miasta powiatowego Ostrogu, w sprawie kupcow nie-szczan obszczestwa tegoż miasta Ostroga z JO. X. Karolem Jabłonowskim dziedzicem tegoż miasta zrobienia rozczotow pomiędzy temiż stronami, iako Kommissyą urzędnik niżej wyrażony od dnia 18 augusta zeszłego 1830 roku do dnia 10 lntego teraz bieżącego 1831, zajmować się (pomimo wszelkich starań uwolnienia się od takowey Kommissyi) musiał, a z takowego wypadku termin zjazdu z przeniesienia Sądownictwa sprawy Rozbiorowey na majątku n. JW. Michała Jełowickiego na wsi Horodyszczu bezczynnie spełził, a gdy teraz na przedstawienie Sądu Głównego Wołyńskiego Departamentu Cywilnego w celu ukoniecznienia niniejszego rozbioru na majątku n. JW. Michała Jełowickiego Rząd Gubernski Wołyński nadesłanym Ukazem od dalszego kontynuowania Kommissyi w mieście Ostrogu niżej wyrażonego urzędnika uwolnił, zatem chcąc przyspieszyć kredytorom debitorom n. JW. Michała Jełowickiego prędszy koniec rozbiorowi i zadość wypełnić ukazom Sądu G. G. W. D. C. i bez przerwy takowy rozbiór ułatwiać postanowił: ażeby tak kredytorowie i debitorowie oraz pretensorowie n. JW. Michała Jełowickiego i do onego majątku tak w gubernii Wołyńskiej iako i Podolskiej sytnowanego ubiegające się, oraz administratorowie i posiadacze tegoż majątku iak równie i prokurator masy nieletniaczyli się niewiadomością o terminie zjazdu takowego rozbioru, anemu zjazdowi czas normalny w roku bieżącym 1831 d. 26 kwietnia przeznaczyć i o tém tak przez niniejszą intencycyą wnieść się w akta dobrom właściwe powiatu Łuckiego i Włodzimierskiego powinne, iako i odniesienia się po gubernii Wołyńskiej we wszystkie powiaty aby była w kopiach zawieszona po kancelaryach a dla wiadomości publiczney względem kredytorow w inney gubernii mieszkających do Redakcyi Kuryera Litewskiego odnieść się z uwiadomieniem, że już na tym ostatecznym terminie od dnia 26 kwietnia 1831 roku massa ustanowioną zostanie, kolkacya dopełnioną i rozwiązanie appellacyow założonych nastąpi, i dzieło w kategoriach zaappellowanych do Sądu Głównego gubernii Wołyńskiej Departamentu Cywilnego na postanowienie przesłane, a upadek niestawiającym się uznany zostanie, a w ciągu nadejść mającego terminu kategoriami zaczętemi masy Jełowickiego z massą sstrów Leniowskich tudzież z posiadaczami dóbr zastawnymi w różnych artykułach Sąd Zjazdowy zatrudniać się oświadcza i one strony przez powiestki wezwie. Dat w Ostrogu 1831 roku dnia 19 lntego.

Urzędnik od masy i kredytorow, Podsekdek Ziemski powiatu Ostrogskiego i Kawałec Leon Krzyżanowski. (213)

	Czas Obserwacyi.	Wysokość Barom.	Wys. Ther. Réau.	Wiatry.	Stan powietrza.
Obserwacje meteorologiczne.	d. 16 godz. 2 wieczor.	28 cal. 3 lin. 7 lin.	+ 5 stopni.	Połnd.-Wschodni.	Pogoda.
	d. 17 godz. 5½ rano	28 — 1 — 1 —	— 0½ — —	Wschodni.	Pogoda.
	d. 18 — — —	27 — 11 — 5 —	+ 1½ — —	Południowy.	Śnieg obfity.

Drukarnia A. Marcinowskiego.

Dozwala się drukować. Wilno. 1831. d. 18 Marca.

CENZOR Leon Borowski.

Na autentyku własną JEGO CESARSKIEY MOŚCI ręką napisano:

„Ma być podług tego”

„NIKOLAY.”

Sankt-Petersburg.
6 grudnia 1851 roku.

POSTANOWIENIE

O PORZĄDKU DWORZAŃSKICH ZGROMADZEŃ, WYBORÓW
I SŁUŻBY Z WYBORÓW.

ROZDZIAŁ PIERWSZY.

*O Zgromadzeniach Dworzań-
stwa.*

ODDZIAŁ PIERWSZY.

*O porządku składania Gubernial-
nych Zgromadzeń.*

§ 1.

Gubernialne zgromadzenia Dworzaństwa bywają, albo *zwyczajne* albo *nadzwyczajne*.

§ 2.

*Zwyczajne Gubernialne Zgroma-
dzenia* bywają co trzy lata, w czasie na-
znaczonym, za pozwoleniem i z rozporzą-
dzenia Naczelnika Gubernii.

§ 3.

Zwołanie na zwyczajne Gubernialne Zgromadzenia, czyni się czterema miesiącami przed terminem, dla zjazdu naznaczonym. Dworzanie, znajdujący się w Gubernii, obwieszczają się o tém przez Ziemską i Mieyską Policję, albo przez gubernialne gazety (gdzie są one wydawane); a nieobecni w Gubernii przez gazety publiczne.

§ 4.

Za czas na otwarcie zwyczajnych Gubernialnych Zgromadzeńznaczają się miesiące: Grudzień i Styczeń; ale terminy te, uważając podług miejscowych okoliczności i potrzeb, jak teraz w niektórych Guberniach zamienione są na inne dogodniejsze, tak i na przyszłość mogą być zamieniane za rozwiązaniem Ministra Spraw Wewnętrznych, po przedstawieniu Naczelników Gubernii, opartych na poprzedniczym porozumieniu się z Gubernialnymi Marszałkami.

§ 5.

Nadzwyczajne Gubernialne Zgromadzenia, składają się przez zwołanie Gubernialnego Marszałka Dworzaństwa z rozwiązania Naczelnika Gubernii. Zwołanie to czyni się także, albo przez Ziemską i Mieyską Policję, albo przez gazety gubernialne, gdzie one są wydawane.

§ 6.

Czas składania nadzwyczajnych Zgromadzeń, oznacza się przez naturę i nagłość potrzeby.

ODDZIAŁ WTÓRY.

O przedmiotach Zgromadzeń Gubernialnych Dworzaństwa.

I. PRZEDMIOTY ZWYCZAJNYCH ZGROMADZEŃ GUBERNIALNYCH.

§ 7.

Główny przedmiot zwyczajnych Zgromadzeń Gubernialnych, zawiera się w wyborze Urzędników do różnych obowiązków. Nadto Dworzaństwo na Zgromadzeniu może naradzać się o swoich potrzebach i pożytkach, i przedstawiać o nich przez Marszałka Gubernialnego Naczelnikowi Gubernii, Ministerstwu Spraw Wewnętrznych; a w zdarzeniach ważnych podawać i nayuniższą prośbę do CESARSKIEGO MAJESTATU.

§ 8.

Zgromadzenie ma prawo podawać takowe prośby, adresując listy (конверты) do własnych rąk CESARZA JEGOMOSCI: jeśliby zaś dla objaśnienia skargi uznano było potrzebném wezwać Deputatów, wtedy Dworzaństwo przysyła ich w liczbie nie większej nad trzech, i ci Deputaci mają być opatrzeni pełnomocnictwem, podpisaném

Do Numeru 33. Kuryera Litewskiego.

przez Gubernialnego i Powiatowych Marszałków, ze szczegółowem wyrażeniem w niem wszystkich przedmiotów, staraniu ich poruczonych. Kiedy w liczbie Deputatów będzie się znajdował Marszałek Gubernialny; wtedy pełnomocnictwo podpisują wszyscy Marszałkowie Powiatowi Dworzaństwa. O wyznaczonych na Deputatów Naczelnik Gubernii donosi Ministrowi Spraw Wewnętrznych.

§ 9.

Dworzaństwo może także, po ukończeniu wyborów, wysyłać Deputatów dla złożenia MAJESTATOWI CESARSKIEMU, w osobie Dworzaństwa swojej Gubernii wiernych poddanych podziękowania, za N a y m i ł o ś c i w i e y darowane mu prawa i prerogatywy, wyjednawszy wprzód na to N a y w y ż s z e zezwolenie.

§ 10.

Zgromadzenie Dworzańskie ma prawo z dobrowolnych składek Dworzan Gubernii tworzyć własną Dworzańską kasę.

§ 11.

Składki te mogą być dwójakiego rodzaju: a) na potrzeby, nieodbite Dworzaństwa całej Gubernii, lub powszechnego użytku; i b) na przedmioty, ogólnej potrzeby nie stanowiące, czyli na wydatki szczególne.

§ 12.

W stanowieniu tych składek, przestrzegają się następujące prawidła:

1) Gdy przełożenie Marszałka Gubernialnego o *składce na przedmiot powszechnej potrzeby Dworzaństwa lub powszechnego użytku*, będzie przyjęte na Zgromadzeniu przez postanowienie, podpisane przez wszystkich obecnych Dworzan, lub przynajmniej przez dwie trzecie ich; wtedy akt ten, razem z oświadczeniem niezgadających się (jeśli to nastąpiło), przedstawuje Marszałek Gubernialny przez Naczelnika Gubernii Ministrowi Spraw Wewnętrznych, a ten Komitetowi Ministrów ze swoim wnioskiem, i jeżeli przedmiot zrobienia składki, będąc uznany godnym wagi, otrzyma N a y w y ż s z e potwierdzenie, wtedy postanowienie Dworzaństwa staje się równie obowiązującym, tak dla Dworzan, obecnych na Zgromadzeniu, jako i dla nieobecnych, a wszyscy powinni być uczestnikami w znoszeniu takowej składki.

2) Gdy przełożenie Marszałka Gubernialnego o *składce na przedmioty takiego rodzaju, które nie stanowią ogólnej potrzeby Dworzaństwa, albo na jakiegokolwiek ofiary*, zostanie przyjęte na Zgro-

madzeniu; wtedy ono jest obowiązującym tylko dla tych, którzy przyymowali to przełożenie; z Dworzan zaś, którzy nie byli na Zgromadzeniu, dla tych jedynie, którzy oświadczą życzenie być uczestnikami, albo w odezwach swoich na uwiadomienie Marszałka, lub pierwiej danemi pełnomocnictwami, i którzy nie życzą, nie mogą być zmuszani do uczestnictwa; ale się samo przez się rozumie, że ci, którzy nie byli uczestnikami tej składki, nie mogą też być uczestnikami i w jej rozrządzeniu. Prawności tych składek przestrzega Naczelnik Gubernii, i jeżeli on na postanowienie Dworzaństwa oświadczy swoje zgodzenie się: wtedy doprowadza tylko o tém do wiadomości Ministeryum Spraw Wewnętrznych.

II. PRZEDMIOTY NADZWYCZAJNYCH GUBERNIALNYCH ZGROMADZEŃ DWORZAŃSTWA.

§ 13.

Zgromadzenia nadzwyczajne zajmują się temi tylko sprawami, dla których są zwołane; ale mogą także przynosić prośby i żałoby na ośnowie, równej ze zwyczajnemi Zgromadzeniami Dworzaństwa, za wyrokiem, postanowionym jednogłośnie, albo przynajmniej przez dwie trzecie liczby Dworzan, obecnych na zjeździe. Zresztą, miarkując, podług ważności sprawy, Marszałek Gubernialny może i nie zwołując Dworzan, uczynić przedstawienie do Ministeryum Spraw Wewnętrznych.

ODDZIAŁ TRZECI.

O osobach, z których się Zgromadzenia Dworzaństwa składają.

§ 14.

Zgromadzenia Dworzaństwa składają się tylko z Dworzan dziedzicznych tej Gubernii lub Powiatu. Z nich jedni *mają prawo głosu* w sprawach Zgromadzenia; a drudzy *go nie mają*.

§ 15.

Prawo uczestnictwa w sprawach albo mieć głos w postanowieniach Zgromadzenia, przynależy Dworzaninowi, kiedy on łączy w sobie warunki następujące:

1) Kiedy jest uczciwego i nienaganego sprawowania się i nie znajduje się w jawnym występku lub podeyrzeniu.

2) Kiedy jest wniesiony do księgi rodowitości tej Gubernii, której Zgromadzeń życzy sobie być uczestnikiem i ma w niej nieruchomą własność.

3) Kiedy jest w zupełnych podług ogólnych ustaw latach, to jest: ma nie mniej

jak 21 lat. Na przekonanie o pełnoletności, przyymują wypisy z ksiąg metrykalnych, albo opisy służbowe tej osoby i jej oycy, lub też nakoniec świadectwo, podpisane przez kilku Dworzan tejże Gubernii.

4te) Kiedy ma rangę przynajmniej 14tej klasy, otrzymaną w czasie rzeczywistej służby, a nie przy назначeniu do niej, lub przy odstawce; albo jeżeli wysłużył już trzy lata z wyboru Dworzaństwa.

5te) Kiedy złożony przezeń atestat lub ukaz o uwolnieniu z ostatniego miejsca jego służby, albo też w zdarzeniach, opisanych tu poniżej w § 52, urlop (отпускъ), lub świadectwo (видъ).

§ 16.

Każdy dziedziczny Dworzanin, po objęciu we władanie jakiegokolwiek nieruchomości własności, obowiązany w przeciągu roku od tego objęcia, a znajdujący się za granicą w przeciągu pierwszych dwóch lat, zapisać się do księgi rodowitości swojej Gubernii i do Powiatowego dla wyborów ustanowionego spisu.

§ 17.

Bydź na Zgromadzeniu, *bez uczestnictwa w jego postanowieniach*, mogą Dworzanie dziedziczni i niemający żadnej rangi, którzy nie służyli z wyborów i niemający we władaniu żadnego nieruchomego majątku.

§ 18.

Prawo głosu w sprawach Zgromadzenia jest dwojakie: 1e) mieć głos we wszystkich postanowieniach Zgromadzeń, prócz wyborów; i 2re) mieć głos i w wyborach.

§ 19.

Prawo pierwszego rodzaju przynależy wszystkim dziedzicznemu Dworzanom, łączącym w sobie warunki, w § 15 wyłożone.

§ 20.

Prawo wybierać do obowiązków, wypływające z połączenia tychże warunków, zależy nadto od przymiotu i ilości należących do Dworzanina nieruchomej własności i stosownie do tego przyprowadza się do skutku, albo bezpośrednio, albo przez pośrednictwo umocowanych.

I. O PRAWIE BEZPOŚRZEDNIEM.

§ 21.

Prawa osobiście wybierać do obowiązków używa Dworzanin, mający nie mniej, jak sto dusz włościan płci męskiej, do niego należących, albo sto ludzi włościan, żyjących na własnej jego ziemi, na umowie

z nim zawartej; tudzież mający nie mniej 3 tysięcy dziesięcin ziemi, chociażby i nieosiadłej, ale w jednej Gubernii. Liczba ludzi jak i liczba dziesięcin udowadnia się prawami kupnemi, umowami i innemi aktami prawnej posiadłości.

§ 22.

Tym końcem, każdy Dworzanin obowiązany uwiadamiać Powiatowego swojego Marszałka o przemianach, które zaszły w nieruchomym jego majątku. Uwiadomienia te czynią się: 1ód) o takich przemianach, które dają prawo bydź uczestnikiem wyborów bezpośrednio lub przez umocowanych, albo go pozbawiają, co trzy lata, nie później, jak trzema miesiącami przed zjazdami Gubernialnemi; 2re) o takich przemianach, które dają tylko prawo bydź uczestnikiem w innych działaniach Zgromadzenia Dworzaństwa albo go pozbawiają: — osobiście przez Dworzan nie daley, jak we cztery tygodnie po nabyciu nieruchomego majątku, albo wybyciu go; a przez nieobecnych nie daley, jak we dwa miesiące. Powiatowy zaś Marszałek, czyniąc stosownie do tego przyzwoite w Powiatowych spisach adnotacye, donosi Marszałkowi Gubernialnemu.

§ 23.

Dworzanin, mający w posiadaniu swoim zupełne działły (nie mniej 100 dusz, albo nie mniej 3 t. dziesięcin ziemi nieosiadłej) w różnych Guberniach, może w każdej z nich bydź uczestnikiem wyborów bezpośrednio.

§ 24.

Dworzaninowi, mającemu w posiadaniu swoim nie mniej sta dusz, ale w małych częstkach po różnych Guberniach, dozwala się składać te części i z nich używać prawa wybierania do obowiązków, bezpośrednio w jednej tylko z tych gubernii, podług swego życzenia.

§ 25.

Dworzanin, mający bezpośredni głos w wyborze, może na miejscu swoim posłać na Zgromadzenie jednego z niewydziałonych swych synów, podług własnej uwagi, jeżeli syn łączy w sobie warunki postanowione w § 1, 3, i 4, i § 15, i przy tém zapisany do księgi rodowitości Gubernii.

§ 26.

Na tejże podstawie Dworzanka, posiadająca taki nieruchomy majątek, który daje prawo bezpośredniego uczestnictwa w wyborach, może to prawo oddać swojemu mężowi, lub synowi, lub zięciowi, cho-

ciażby ta osoba nie miała w swém posiadaniu żadnego w gubernii nieruchomego majątku, jeżeli tylko łączy w sobie wszystkie inne warunki, w § 15 postanowione. Ale taka Dworzanka, posiadająca oznaczony majątek, w której nie będzie tych krewnych, może z majątku swego, prawo znajdowania się na Zgromadzeniach Dworzanstwa i uczestnictwa w wyborach, udzielić osobie ustronnej, jeżeli tylko ta osoba sama z siebie, niezależnie od jej upoważnienia, łączy w sobie warunki, w §§ 15 i 21 teraźniejszego Postanowienia opisane.

§ 27.

Prawo uczestnictwa w wyborach bezpośrednio, może należeć Dworzaninowi dziedzicznemu i z zastawnego lub dożywotniego posiadania majątku nieruchomego, jeżeli majątek ten zostaje w rzeczywistém jego posiadaniu, nie mniej, jak dziesięć lat, i liczy się w nim nie mniej jak 100 dusz, chociażby zresztą taki posiadacz nie miał nieruchomości w Gubernii własności, jeżeli tylko łączy on w sobie wszystkie inne warunki, w § 15 postanowione.

§ 28.

W majątku, nierozdzielnie posiadanym, ile jest zupełnych działów (nie mniej 100 dusz, albo nie mniej 3,000 dziesięcin ziemi), tyle może być bezpośrednich wybieraczy; ale jeśli cały majątek, nierozdzielnie przez wielu posiadany, składa nie więcej, jak jeden zupełny dział, wtedy posiadacze jego wybierają z pośródka siebie jednego pełnomocnika. Jeżeli posiadaczami majątku są bracia, wtedy prawo być pełnomocnikiem należy starszemu. Przy czém prawidła, postanowione w § 15, o przymiotach Dworzanina, dla uczestnictwa w Zgromadzeniach Dworzanstwa i w §§ 23, 24 i 36 o majątkach, znajdujących się w różnych Guberniach i w różnych powiatach jednej Gubernii, i tu powinny być przestrzegane.

§ 29.

W Guberniach, poniżej tu położonych, prawo wybierania, oprócz tego należy Dworzanom i z innych nieruchomych majątków, przynoszących nie mniej, jak 2,000 rubli rocznego dochodu, albo mogące przynosić ten dochód podług sprawiedliwego ocenienia, a mianowicie:

W Gubernii Sankt-Petersburskiej: Dworzanom, posiadającym w Stolicy albo w jej Powiecie domy i dache.

W Gubernii Moskiewskiej: Dworzanom, posiadającym w Stolicy domy.

W Obwodzie Kaukazkim: Dworzanom, posiadającym ziemie, domy i sady.

W Gubernii Tauryckiej i Obwodzie Bessarabskim: Dworzanom, posiadającym ilość ziemi, osiedlonej lub nieosiedlonej, przynoszącej dochód, powyżej tu oznaczony.

§ 30.

Posiadacze oznaczonej własności, obowiązani trzema miesiącami przed początkiem wyborów złożyć Marszałkowi tego Powiatu, gdzie się oni znajdują, należyty tego dowód, że takowa własność rzeczywiście zostaje w ich posiadaniu i że ona przynosi nie mniej, jak 2,000 rubli rocznego dochodu, albo może przynosić dochód ten podług sprawiedliwego ocenienia.

II. O PRAWIE WYBRANIA PRZEZ PEŁNOMOCNIKÓW.

§ 31.

Dworzanie, którzy nie posiadają takiej ilości majątku, jak wyżej opisano, ale do których należy w jednej Gubernii nie mniej jak 5 dusz osiadłych włościan, albo też 150 dziesięcin przydatnej, choćby nieosiedlonej ziemi, wybierają do obowiązków przez pośrednictwo pełnomocników, wyznaczonych przez nich z pośródka siebie.

§ 32.

Liczba takich upoważnionych oznacza się liczbą należących do wszystkich wymienionych Dworzan włościan lub dziesięcin ziemi przydatnej, choćby nieosiedlonej, to jest: na każde 100 dusz i na każde 3,000 dziesięcin ziemi, kładzie się po jednym pełnomocnikowi *). Nie zupełne działki, w różnych powiatach położone, mogą być łączone w jeden dział, i jeżeli tenłączony dział będzie nie zupełny; wtedy Dworzanin przypuszcza się do wyboru pełnomocnika w jednym tylko powiecie, podług swego życzenia; o czém też obowiązany uwiadomić Marszałków tych powiatów, gdzie się działki znajdują, trzema miesiącami przed wyborami.

§ 33.

Jeżeli po naznaczeniu po jednym pełnomocniku na każde 100 dusz włościan, albo na każde 3,000 dziesięcin ziemi, okaże się z całego zbioru pozostałość nie mniejsza od 50ciu dusz lub 1,500 dziesięcin ziemi; tedy z tej pozostałości kładzie się jeszcze jeden pełnomocnik.

*) Tak na przykład: jeżeli w liczbie tych Dworzan będzie dwóch właścicieli, mających po 75 dusz, dwóch po 50; pięciu po 30; czterech po 25; dziesięciu po 10; a zostu po 5; tedy wszyscy ci w zbiorze złożą 700 dusz i pomienieni czterdzieści trzech właściciele mogą wysłać na miejsce siebie na wybory siedmiu pełnomocników.

§ 34.

Pełnomocnicy mają na wyborach głos we wszystkiém równy z Dworzanami, wybierającymi do obowiązków bezpośrednio.

§ 35.

Dworzanie, mający na podstawie § 23, prawo wybierania bezpośrednio w kilku Guberniach, obowiązani są zapisywać się do ksiąg rodowitości wszystkich tych Gubernii, w których życzą sobie być obecnymi na wyborach, a równie i do zapisów powiatowych podług należytości; ale ci, którzy, podług opisanego w § 24 porządku, składają znajdujące się w różnych Guberniach należące do nich działy, powinni zapisywać się do księgi rodowitości i do powiatowego zapisu tylko tej Gubernii, w której życzą sobie być uczestnikami w wyborach.

§ 36.

Jeżeli kto z osób, objętych w § 24, albo kto z posiadających majątek w różnych Powiatach Gubernii, zechce przenieść się z jednej Gubernii do drugiej, albo z jednego Powiatu do drugiego; tedy pierwsze z liczby tych osób, obowiązane są uwiadomić o tém Marszałków Gubernialnych obudwóch Gubernii; a ostatni Marszałków Powiatowych obu Powiatów i nie później, jak przed terminem, przeznaczonym do ułożenia zapisów, ażeby Marszałkowie mogli wcześniej zrobić należyte w tej rzeczy ze swojej strony rozporządzenia, i żeby każdy przeniesiony mógł wypełnić obowiązki swoje na zjeździe następującym tam już, gdzie się przeniesie.

§ 37.

Dworzanin, który opuścił służbę wojskową lub cywilną i przybył do Gubernii, gdzie posiada majątek, obowiązany niezwłocznie złożyć Marszałkowi Powiatowemu dokumenta o swojej służbie i uwolnieniu z niej.

§ 38.

Nikt nie może być przypuszczonym do Zgromadzenia, póki nie wypełni wszystkich obowiązków, w §§ 16, 35, 56 i 37, postanowionych.

§ 39.

Marszałek Powiatowy doziera wypełnienia wyżej opisanych prawideł i o wszystkich w tej rzeczy niewyrozumieniach i wątpliwościach donosi Marszałkowi Gubernialnemu, który wnosi je na ogólne postanowienie całego Dworzańskiego Zgromadzenia.

ODDZIAŁ CZWARTY.

O osobach, niemających prawa być uczestnikami w postanowieniach Dworzaństwa.

§ 40.

Nie mają uczestnictwa w postanowieniach Dworzaństwa:

1ód) Dworzanie - Arendatorowie skarbowych i prywatnych majątków, u których prócz tego nie masz w posiadaniu własności nieruchomej, dający im prawo uczestnictwa w wyborach, albo w innych postanowieniach Dworzaństwa.

2re) Dworzanie, którzy, nie mając w Gubernii własności nieruchomej, chociaż posiadają majątek za prawem zastawném lub dożywotniém, ale taki, który nie zawiera w sobie 100 dusz, albo nie zostaje jeszcze 10 lat w ich posiadaniu.

3cie) Dworzanie, którzy oddali nieruchomy swój majątek w zastaw i niemający innej nieruchomej własności, póki majątek ten nie powróci do ich władania; równym sposobem Dworzanie, którzy oddali cały nieruchomy swój majątek na exdywizyę lub pod zarząd kredytorów, przez Kommissyą pośredniczą.

4te) Dworzanie, zostający pod sądem, dopóki się nie usprawiedliwią.

§ 41.

Pozbawiają się prawa uczestnictwa w wyborach i w ogólności w działaniach Dworzaństwa:

1ód) Ci z Dworzan, których przy odstawce ze służby lub wyrokami Urzędów Sądowych zabroniono przeznaczać do obowiązków.

2re) Ci, których majątki takż za wyrokiem Sądowym wzięte w opiekę za nadużycie władzy obywatelskiej.

Uwaga. Dworzanie, którzy, będąc pod Sądem, nie za nadużycia lub przestępstwa, lecz tylko za opuszczenia mniej ważne w rzeczach służby, uwolnieni zpod niego skutkiem Najmiłościwszego Manifestu, mogą być przypuszczeni do działań Zgromadzenia Dworzaństwa (§ 69).

ODDZIAŁ PIĄTY.

O Zgromadzeniach Powiatowych.

§ 42.

Poprzedniczo przed otwarciem Zgromadzenia Gubernialnego, i mianowicie trzema miesiącami pierwiej, w miastach powiatowych składają się Zgromadzenia pod prezydencją Powiatowych Marszałków, z Dworzan, należących do tych Powiatów, a znajdujących się w Gubernii.

§ 45.

Po otwarciu Zgromadzenia Powiatowego, Marszałek składa przed nim przygotowaną według formy, dołączającej się tu pod literą *A*, listę imienną wszystkich Dworzan Powiatu, tak znajdujących się obecnie, jako też nieobecnych, z oznaczeniem praw każdego do większego lub mniejszego uczestnictwa w wyborach i innych czynnościach Zgromadzeń Dworzaństwa. Jeżeli przy tém który z Dworzan dostrzeże jakiegokolwiek bądź niesprawiedliwości, chociażby i nie do niego samego ściągającej się, a zdanie jego nie zostanie wzięte pod uwagę; tedy ma prawo odwołać się o tém do Zgromadzenia Marszałków i Deputatów (§ 56).

§ 44.

Marszałek składa także do poprzedniego rozbioru Powiatowego Zgromadzenia Dworzaństwa przysłane na podstawie § 77 odezwę tych osób, które, nie mając prawa uczestnictwa w wyborach, życzą jednakże być wybranymi na urzędy od nich zależące.

§ 45.

Potém, na podstawie przedstawionej i potwierdzonej przez Zgromadzenie listy imiennej, Marszałek oddziela tych z Dworzan, którzy, podług ilości posiadanej przez nich własności, mają uczestnictwo w wyborach, przez osobnych pełnomocników (§ 31) i zarazem wzywa ich, ażeby przystąpili do wyboru tych pełnomocników za pośrednictwem głosowania przez balotowanie; a listę wybranych niezwłocznie przesyła Marszałkowi Gubernialnemu.

§ 46.

Po skończeniu wyboru pełnomocników, Zgromadzenie wszystkich obecnych Dworzan, wyznacza także przez balotowanie, jednego ze swoich członków, do szczegółowego rozpatrzenia rachunków z użycia summ kassy Dworzańskiej; a równie i summ, zebranych na Ziemskie powinności, w przeciągu upłynionego trzechlecia. Ci, po Powiatach wybrani Członkowie, zjeżdżają się zawczasu do miasta gubernialnego, dla ukończenia poruczonej im czynności, przed otwarciem Gubernialnego Zgromadzenia Dworzaństwa, któremu składają należyte o tém doniesienie.

§ 47.

Zgromadzenia Powiatowe Dworzaństwa mogą być i nadzwyczajne, to jest: składane w innym czasie i na przedmioty innego rodzaju, stosownie do okoliczności i potrzeby; lecz Zgromadzenia takowe w żadném zda-

zeniu nie mogą być zwoływane inaczej, jak po wyjednaniu przez Marszałków Powiatowych zezwolenia Naczelnika Gubernii, przez pośrednictwo Marszałka Gubernialnego i po uwiadomieniu, w skutek tego, Dworzan.

ODDZIAŁ SZÓSTY.

O obowiązku Dworzan znajdowania się na Zgromadzeniach Dworzaństwa i uczestnictwa w wyborach.

§ 48.

Każdy Dworzanin, mający prawo należeć do wyborów bezpośrednio, albo jako pełnomocnik, znając całą wagę tego prawa, obowiązany znajdować się na Zgromadzeniu Gubernialnem, mianowicie zaś, jeżeli nie jest zajęty cywilną lub woyskową służbą. Na Zgromadzeniach Powiatowych obowiązani znajdować się ci wszyscy Dworzanie, którzy, do Powiatu należąc, mają prawo wybierania pełnomocników. Przeto Dworzanin, posiadający majątek nieruchomy w różnych Guberniach, obowiązany jest wybrać jedną z nich, dla statecznego uczestnictwa w czynnościach Zgromadzenia Dworzaństwa i dla służenia z jego wyboru, co jednak nie przeszkadza mu należeć do wyborów i innych Gubernii, na podstawie 23 i 35 §§ niniejszego postanowienia.

§ 49.

Przyczyny prawne, dla których Dworzanin może się nie znajdować na Zgromadzeniu i w wyborach nie mieć uczestnictwa, są te: 1) spełnianie obowiązków służby; 2) choroba; 3) odbywanie spraw w urzędach sądowych obcych miast, kiedy to koniecznie wymaga osobistej jego obecności; 4) śmierć albo ciężka choroba którego z najbliższych krewnych; 5) jakiegokolwiek w dobrach jego zdarzone nieszczęście większej wagi; nakoniec 6) kiedy Dworzanin liczy sobie już lat 60 wieku.

§ 50.

Dworzanin, niezajęty ani woyskową, ani cywilną służbą, nie mogąc przybyć na Zgromadzenie, powinien donieść o tém na piśmie swojemu Marszałkowi Powiatowemu; ale i po uczynieniu takiej odezwę, Dworzanin, jeżeli zechce, może się stawić w Zgromadzeniu.

§ 51.

Z liczby służących w Gubernii Dworzan, obowiązani stawić się na Zgromadzeniu ci wszyscy, którzy mają prawo wybierać bezpośrednich albo uppełnomocnionych, o ile to zgadza się może z obowiązkami ich

służby; ale Naczelnik Gubernii, chociażby był jey obywatelem, w żadnym razie wchodzić nie powinien do Zgromadzenia Dworzańskiego, ani też uczestniczyć w obradach Zgromadzenia. Prokurator Gubernialny, znajdując się w Zgromadzeniu z obowiązku urzędu swojego, także nie ma żadnego udziału w jego czynnościach, chociażby miał w Gubernii własność nieruchomą i należał do społeczeństwa tego Dworzaństwa.

§ 52.

Z Dworzan, służących w innych miejscach, a mających prawo bezpośredniego wyboru, znajdujący się w Gubernii za urlopem, obowiązani być na Zgromadzeniu; ci zaś, którzy przybyli do Gubernii z obowiązku służby, znajdują się na niem, jeśli ich obowiązki nie są ku temu na przeszkodzie.

§ 53.

Dworzanie, liczący się w Armii, po otrzymanych w bitwach ranach i liczący się przy Heroldyi, bez służby czynney, tymże ulegają obowiązkowi, co inni, według § 48 tego Postanowienia.

ODDZIAŁ SIÓDMY.

O prawach i prerogatywach Zgromadzeń Dworzaństwa.

§ 54.

Zgromadzenie Dworzaństwa w żadney sprawie pociągane być nie może do Sądu; broni się ono przez pełnomocnika, z pośrodku siebie wybranego. Osobiste przestępstwo Dworzanina, w żadnym zdarzeniu nie spada na całe Dworzaństwo. Zgromadzenie Dworzaństwa w żadnym też razie nie ulega aresztowi.

§ 55.

Dworzaństwo ma prawo wyłączyć ze Zgromadzeń swoich Dworzanina, skazanego sądownie, albo chociażby nawet i nie sądanego, lecz którego jawny i bezecny postępek wszystkim jest wiadomy, dopóki się nie usprawiedliwi. Takowe wyłączenie nie inaczej nastąpić może, aż za ogólnym postanowieniem Dworzańskiego Zgromadzenia, jednogłośnie, lub też nie mniej dwóch trzecich części całego Zgromadzenia, za pośrednictwem gałek, i podpisanem, jak przez Gubernialnego, tak i przez Powiatowych Marszałków Dworzaństwa w sali Zgromadzenia. To postanowienie nie podlega roztrząsaniu władz Sądowych i wykonywa się bez odwołki. Skarga na nie może być podana tylko do Rządzącego Senatowi i to jedynie w zdarzeniu niezachowania porządku, przepisanego na zbieranie głosów i podpisanie wyroku.

ROZDZIAŁ DRUGI.

O otwarciu zwyczajnych Gubernialnych Zgromadzeń Dworzaństwa i o porządku odbywania w nich działań.

ODDZIAŁ PIERWSZY.

O poprzedniczych czynnościach Marszałków i Zgromadzenia Deputatów.

§ 56.

Marszałkowie Powiatowi, na miesiąc przed zwyczajnym Gubernialnym zjazdem, zbierają się do miasta gubernialnego i wspólnie ze Zgromadzeniem Deputatów, rozpatrując wszystkie spisy Dworzan każdego Powiatu, stanowią ostateczny wyrok o tém, kto z nich mianowicie mocen podług majątku należeć do wyborów bezpośrednio lub przez pełnomocnika; kto ma prawo uczestnictwa w innych czynnościach Zgromadzenia i kto może być tylko wybierany. Wątpliwości i spory, ztąd wynikające, rozstrzyga większość głosów w témże Zgromadzeniu.

§ 57.

Zgromadzenie Marszałków i Deputatów, roztrząsa także zawczasu odezwy, otrzymane od Dworzan, niemogących stawić się na zjeździe i stanowi swoje o tém zdanie, dla przedstawienia Gubernialnemu Zgromadzeniu Dworzaństwa.

ODDZIAŁ DRUGI.

O porządku otwarcia zwyczajnego Gubernialnego Zgromadzenia Dworzaństwa.

§ 58.

Na dni trzy przed odkryciem Zgromadzenia, Naczelnik Gubernii przesyła Marszałkowi Gubernialnemu dla zastosowania, ułożone ze spraw Izby kryminalney i Sądów powiatowych, spisy Dworzan, zostających pod sądem lub pod śledztwem.

§ 59.

W dzień, przeznaczony na otwarcie Zgromadzenia, Naczelnik Gubernii doprowadza zgromadzone Dworzaństwo do ogólnej przysięgi, według formy pod literą B, tutaj dołączonej, a przy tém wszelkie dalsze rozporządzenia zostawuje Marszałkowi Gubernialnemu.

§ 60.

Dworzanin, mający prawo uczestnictwa w czynnościach Zgromadzenia Dworzaństwa i przybyły do miasta gubernialnego

już po wykonaniu przez innych przysięgi, doprowadza się do niej przez Marszałka Gubernialnego i przypuszcza się do Zgromadzenia.

ODDZIAŁ TRZECI.

O czynnościach Zgromadzenia Gubernialnego w ogólności.

§ 61.

Postanowienia Gubernialnego Zgromadzenia odbywają się przez głosy, zbierane za pośrednictwem galek. Do nich należą obecni tylko w Zgromadzeniu, a żadne pełnomocnictwa od nieprzybyłych nie przyymują się, wyjąwszy zdarzenia, wymienione w §§ 25 i 26.

§ 62.

Zabrania się Dworzaństwu uchwalać postanowienia, prawom przeciwne. Za każde od tego odstępienie, przeznacza się na korzyść Izby Powszechney Opieki, ze wszystkich obecnych na Zgromadzeniu, którzy podpisali postanowienie, Dworzan, sztrafu 500 r., a nadto osobno z Marszałka Gubernialnego 200 i z Powiatowych po 100 rubli z każdego. Lecz przedstawienia do Naczelnictwa Gubernialnego i Wyższego Rządu o potrzebach Dworzaństwa, o przecięciu miejscowych nadużyć lub o uchyleniu niedogodności, dostrzeżonych w miejscowym zarządzie, chociażby one pochodziły z ogólnego jakiego-bądź postanowienia, nie uważają się za przeciwne prawu, jeżeli tylko wyłożone są z zachowaniem wszelkich przyzwoitości.

§ 63.

Prokurator Gubernialny obecnym jest na Zgromadzeniu dla objaśnienia praw, w razie wynikłych w nich wątpliwości.

§ 64.

Zgromadzenie Dworzańskie obowiązane spełniać wszelkie prawne zapotrzebowania Naczelnika Gubernii, przekładane przez Marszałka Gubernialnego i dostarczać jemu wszelkich potrzebnych wiadomości w rzeczach, odnoszących się do wyborów. W ogólności znosi się ono z Naczelnikiem Gubernii i odbiera od niego odezwy przez Marszałka Gubernialnego, który ze swojej strony obowiązany uwiadamić bezzwłocznie Naczelnika Gubernii o wszystkich uchwałach Zgromadzenia Dworzańskiego.

§ 65.

Wszystkie czynności Dworzańskiego Zgromadzenia mają się odbywać w cichości i z należytą przyzwoitością. Przestrzegają te-

go, Marszałek Gubernialny w ogólności, i Powiatowi, każdy w swoim Powiecie. Ich powinnością jest, ściśle zachowywać prawidła, w Postanowieniu niniejszém przepisane i nie dopuszczać nikogo do wystąpienia z granic, prawami zakreślonych.

§ 66.

Jeśliby, nad spodziewanie, w Zgromadzeniu Dworzaństwa wszczął się nieporządek, wrzawa i zamieszanie, i Marszałek Gubernialny napomnieniami swojemi nie zdołał tego uspokoić; daje się jemu prawo zamknąć Zgromadzenie i doprowadzić o tém do wiadomości Naczelnika Gubernii, który, po otrzymaniu takowego uwiadomienia, niezwłocznie wzywa do siebie sprawców rzeczzonego nieporządku i czyni im stosowne uwagi, wystawiając, że za ponowieniem onych, będzie doniesiono o każdym z nich Wyższej Zwierzchności, a nadto Zgromadzeniu Gubernialnemu przełożoném będzie poddać ich przyzwoitemu uzyskaniu.

§ 67.

Zgromadzenie Dworzaństwa, otrzymawszy takowe przełożenie Naczelnika Gubernii, może, wedle uwagi swojej, winnych, albo skazać na karę pieniężną, stosownie do § 69, albo porządkiem przepisany w § 55, usunąć od uczestnictwa w czynnościach przez całe trwanie tego Zgromadzenia.

§ 68.

Na wybory i inne czynności zwyczajnych Gubernialnych Zgromadzeń Dworzaństwa, przeznacza się dni 15. W razie potrzeby może Dworzaństwo przedłużyć Zgromadzenie jeszcze na dni kilka, za zezwoleniem Naczelnika Gubernii.

§ 69.

W pierwszych dniach po wykonaniu ogólnej przysięgi, Zgromadzenie Dworzaństwa:

1) d. Słucha przełożeń Naczelnika Gubernii i czyni swoje podług nich postanowienia.
2) re. Roztrząsa:

a) Dostarczone od Zwierzchności Gubernialnej wiadomości o Dworzanach, zostających pod sądem lub śledztwem.

b) Wiadomości ze spisów Marszałków powiatowych o tych Dworzanach, którzy, będąc pod sądem, na mocy Namiłości wszego Manifestu (§§ 41 i 75) oswobodzeni od niego zostali.

Uchyliwszy od uczestnictwa w czynnościach i wyborach zostających pod sądem, Zgromadzenie zastanawia się nad innemi i stanowi: kto z nich dopuszczonym być może do uczestnictwa w czynnościach Zgromadzenia, a kto nie może, albo kto może być

wybieranym, a kto nie może; w układaniu zaś postanowień swoich zachowuje porządek, przepisany w § 55.

c) Odezwy Dworzan, niemogących stać się na Zgromadzeniu, z poprzednią opinią o nich Zgromadzenia Deputatów i Marszałków Dworzaństwa.

d) Spisy tych Dworzan, którzy, nie przybywszy na Zgromadzenie, nie uwiadomili o przyczynie.

Gdy Zgromadzenie znajdzie czyjąkolwiek odezwę niegruntowną; a równie i w tém zdarzeniu, gdy od Dworzanina, mieszkającego w Gubernii, żadney odezwy nie będzie: tedy może postanowieniem, albo jednogłośném, albo przynajmniej dwóch trzecich obecnego na zjeździe Dworzaństwa, raz pierwszy dać Dworzaninowi przestrożę; drugi raz nałożyć na niego penę pieniężną na rzecz Kassy Dworzańskiej od 25 do 250 rubli, podług jego zamożności; za trzecim razem, jeśli dostrzeże jawnego uchylania się Dworzanina od obowiązku znajdowania się na zjazdach, wyłączy go do pewnego czasu ze Zgromadzenia Dworzańskiego.

e) Odezwy Dworzan osobistych i Dworzan z przodków, niemających prawa należeć do wyborów (§ 77), którzy objawili chęć służenia z wyboru.

f) Roztrząśnione przez osoby wysadzone od Zgromadzeń powiatowych rachunki Ziemskich powinności i użycia Kassy Dworzańskiej.

3cie. Następnie Zgromadzenie naradza się o swoich potrzebach i pożytkach (§ 7) i wtenczas wnosi się na nie, dla wiadomości, Na y wyżej potwierdzona śmieta i rozkład ziemskich powinności.

§ 70.

Po roztrząśnieniu wszystkich oznaczonych przedmiotów i po ułożeniu swoich o tém wniosków, Zgromadzenie przystępuje do wyborów i w następnych dniach niemi się wyłącznie zajmuje. W ostatnim zaś dniu wybrani i potwierdzeni na urzędach, doprowadzają się do przysięgi, w obecności całego Dworzaństwa, znajdujacego się na Zgromadzeniu; potem Zgromadzenie zamyka się przez zalecenie na piśmie Naczelnika Gubernii. Obrzędy, w tych wszystkich dniach zachowywane, szczegółowie są opisane w osobnym annexie pod literą C.

§ 71.

Naczelnik Gubernii obowiązany uwiadamiać Ministeryum Spraw Wewnętrznych, jak o terminie, wyznaczonym przezeń na Zgromadzenie, tak i o jego zakończeniu,

przesyłając przy tém listę imienną wybranych urzędników i formularne opisy ich służby w oryginale, lub w kopijach, poświadczonych przez Marszałka Gubernialnego.

ODDZIAŁ CZWARTY.

O wyborach na urzędy.

I. O OSOBACH WYBIERANYCH NA URZĘDY.

§ 72.

Na urzędy z wyboru Dworzaństwa mogą być wybierani:

1ód. Dworzanie Gubernii z przodków, mający prawo uczestnictwa w działaniach Zgromadzenia (§§ 15, 26 i 27).

2re. Dworzanie z przodków, którzy, nie posiadając majątku nieruchomego, nie należą do działań Zgromadzenia (§§ 15 i 17).

3cie. Dworzanie z przodków, którzy nigdzie jeszcze nie służyli, a tém samém, nie mając klassowej rangi, do działań Zgromadzenia nie należą (§§ 15 i 17); lecz ci Dworzanie mogą być naznaczani na takie tylko obowiązki, od wyborów Dworzaństwa zależące, do których przywiązana jest ranga, nie wyższa nad klasę 1otą.

4te. Wszyscy Dworzanie osobiści, w tej Gubernii mieszkający.

Przy wyborze Dworzan osobistych, należy także postrzegać, ażeby, stosownie do § 15, wybierany, był prowadzenia się uczciwego i nieskażonego, nie podpadał jakiemu bądź jawnemu zarzutowi lub podejrzeniu i doszedł już prawami przepisanej pełnoletności.

§ 73.

Dworzanie, dla ran w bitwach otrzymanych, liczący się w Armii, mogą być wybierani na urzędy, równie jak inni; i o takowym wyborze Naczelnik Gubernii uwiadamia Departament Inspektorski Głównego Sztabu JEGO CESARSKIEY MOŚCI.

§ 74.

Dworzanie, liczący się nie w służbie przy Heroldyi i zostający w swoich Gubernijach, przed naznaczeniem, mogą być, nie tylko wybierani na każdy urząd z wyboru, ale nawet z naznaczenia Dworzańskich Opiek być opiekunami. O zajęciu przez nich takowych obowiązków i o ukończeniu służby tej, Naczelnicy Gubernii uwiadamiają Heroldyą.

§ 75.

Dworzaństwo może wybierać z tych, którzy byli pod Sądem, nie za występki i nadużycia tyczące się służby, lecz za małe tylko w niej wykroczenia i którzy o-

swobodzeni zostali od sądu w skutek Namiłośc iw s z y c h Manifestów.

§ 76.

Nieobecni Dworzanie z przodków, mogą być wybierani, chociażby nie znajdowali się w Gubernii, byleby tylko nie za granicą. Samo z siebie wypada, że to postanowienie względem Dworzan, posiadających majątki nieruchome w różnych Guberniach, przywodzi się do skutku, stosownie do § 48.

§ 77.

Dworzanie z przodków, którzy nie mają prawa należeć do wyborów, ani bezpośrednio, ani przez pełnomocników i Dworzanie osobiści, życząc sobie służyć z wyborów, obowiązani uwiadomić o tem Marszałków tych Powiatów, gdzie pragną być wybranymi, na cztery miesiące przed zaczęciem wyborów. Bez takich uwiadomień, nikt z nich wybieranym nie będzie.

§ 78.

Dworzanie, mający prawo bezpośrednio uczestnictwa w wyborach, lecz niemożący znajdować się na Zgromadzeniu, tudzież Dworzanie, uczestniczący w nich tylko przez pełnomocników, obowiązani zawczasu uwiadamić, jeśli nie życzą sobie być wybranymi. Kto z nich nie przysze takiej odezwy, gdy zostanie wybranym, od przyjęcia urzędu wymawiać się nie może i za uwiadomieniem obowiązany niezwłocznie i nie później, jak w terminie powierstnym, dla sprawowania go stawić się.

§ 79.

Każdemu Dworzaninowi z przodków, oboecnemu na wyborach, jeżeli będzie wybranym, dozwala się odmówić przyjęcia urzędu; lecz powinien to oświadczyć przy samém głosowaniu.

II. O PORZĄDKU WYBIERANIA NA URZĘDY.

§ 80.

Urzędy, zamieszczane z wyboru, dzielą się w ogólności na Gubernialne i Powiatowe. Na Gubernialne, wybory odbywają się przez Dworzaństwo całej Gubernii, a na Powiatowe, przez Dworzaństwo tylko Powiatu. Szczegółowe oznaczenie takowych urzędów i przywiązanych do nich klass, łączy się tu pod literą *D*.

§ 81.

Klass takowych, jeśli kto nie ma wyższej rangi, równie jako i przywiązanych do nich tytułów i innych osobistych prerogatyw, używa każdy urzędujący z wyborów, dopóki zostaje w urzędowaniu.

§ 82.

Oprócz tego naznaczają się Kandydaci dla zajęcia wakansów, zdarzonych w tych urzędach i dla tymczasowego sprawowania obowiązków Zasiadających, w razie ciężkiej tych osób choroby, niedozwalającej im w domu nawet zajmować się czynnościami.

§ 83.

Urzędnicy, będący w woyskowej i cywilnej służbie, nie podlegają wyborom. Dworzanie, pełniący mieyską służbę, według Postanowienia Gildyynego, nie mogą być na to trzylecie naznaczani do urzędów z wyboru Dworzaństwa.

Uwaga 1sza. W S. Petersburskiej i Moskiewskiej Guberniach, Dworzanie z przodków, będący w służbie w Stolicy, mogą być wybierani do urzędów przez Dworzaństwo; lecz do takich tylko, które nie czynią przeszkody ścisłemu pełnieniu obowiązków ich służby. Takimi są: urząd Gubernialnego i Powiatowego Marszałków Stolicy, Sędziego Sumniennego i Deputatów Zgromadzenia Dworzańskiego. Dworzanie z przodków, zostający w służbie skarbowej w Kaukazkim Obwodzie, także i na teyże osnowie wybierani być mogą przez Dworzaństwo.

Uwaga 2ga. Urząd Kuratora Honorowego Gimnazjum może być łączony jedynie z urzędami Gubernialnego i Powiatowego Marszałków, Sędziego Sumniennego i Deputata Dworzaństwa. Zajmujący w Powiatach mieysca Honorowych Dozorców Szkół, mogą być wybierani tylko na urząd Gubernialnych lub Powiatowych Marszałków tey Gubernii i Powiatu, gdzie takowe Szkoły znajdują się.

Uwaga 3cia. Ci, którzy przyjęli na siebie urząd starostów cerkiewnych, mogą być wybierani przez Dworzaństwo na każdy urząd w tymże powiecie.

§ 84.

Na urząd Marszałka Powiatowego, nie może być wybranym: 1ód, Dworzanin, który nie otrzymał klassowej rangi w rzeczywistej woyskowej lub cywilnej służbie, to jest: nie przy wejściu do niej, ani przy odstawce, i 2re, Dworzanin, niemający prawa, na osnowie ogólnych prawideł niniejszego Postanowienia, nie tylko należeć do spraw Zgromadzenia, ale i do wyborów bezpośrednio. Na Prezydentów Izb, mogą być wybierani ci tylko, którzy wysłużyli zupełne lata z wyboru w urzędzie Zasiadających Izb i Sądów Sumniennych, w urzędzie Sędziów Powiatowych, a także Marszałkowie powiatowi, służący wprzód w wydziale są-

dowym; również Dworzanie, zajmujący w służbie cywilnej obowiązki, nie niższe od Sowiego lub Prokurora.

§ 85.

Dworzanie osobiści, w ogólności, nie mogą być wybierani na urzędy Prezydentów Iz, Sędziów Sumniennych, Honorowych Kuratorów Gimnazyów, Marszałków Powiatowych i Deputatów Dworzanstwa.

§ 86.

Dworzanie nie może wybierać na Członków do jednego i tegoż Sądowego urzędu bardzo bliskich między sobą krewnych: oca z synem, braci rodzonych, albo stryja z rodzonego synowcem; a co do powinowactwa, teścia z zięciem. Ścisłego wypełnienia tego przepisu, przestrzegają Marszałkowie Gubernialni i Powiatowi.

§ 87.

Kto trzy lata wysłużył w jakimkolwiek urzędzie z wyboru, ten nie może być wybranym na niższy urząd, bez własnej na to zgody.

§ 88.

Marszałkowie, Deputaci, Sekretarze Dworzanstwa i wszyscy inni, oprócz Sprawników Ziemskich i naznaczonych do urzędu w wydziale Sądowym, wybierają się na trzy lata. Do wyboru i potwierdzenia porządkiem prawnym Marszałków, Deputatów i Sekretarzy, ich obowiązki w Zgromadzeniu dawniejsi sprawują.

§ 89.

Marszałkowie Powiatowi i Deputowani Dworzanstwa, do zasiadania w Zgromadzeniu Deputatów i zrobienia rozkładu ziemskich powinności, wybierają się w powiatach i potwierdzani są w tym urzędzie przez Naczelnika Gubernii.

§ 90.

Na urząd Marszałka Gubernialnego wybierają się przez gałki, jak były Gubernialny Marszałek i były Sędzia Sumnienny, tak wszyscy Marszałkowie Powiatowi ostatniego trzylecia, i wszyscy nanowo wybrani.

Uwaga. Sędzia Sumnienny, wtenczas tylko balotowany być może na Gubernialnego Marszałka, jeśli on, na podstawie ogólnych tego Postanowienia przepisów, ma prawo, jako posiadacz dóbr nieruchomości, bezpośredniego uczestnictwa w sprawach Zgromadzenia i w wyborach.

§ 91.

Na urząd Marszałka Gubernialnego, Dworzanie każdego razu wybiera dwóch

Kandydatów przez Naczelnika Gubernii i Ministerium Spraw Wewnętrznych, przedstawia ich do bezpośredniej uwagi CESARZA JEGOMOŚCI. Do otrzymania wiadomości o Na y w y ż s z é m potwierdzeniu jednego z tych Kandydatów, sprawowanie obowiązków Marszałka Gubernialnego porucza się Marszałkowi Powiatowemu miasta gubernialnego, który w tymże czasie zajmuje się i swoimi własnymi.

§ 92.

Urzednicy, wybierani przez Dworzanie, na urzędy do wydziału sądowego należące, jako to: Prezydenci Iz, Zasiadający tych miejsc, Sędzia Sumnienny i Zasiadający Sądu Sumniennego, Sędzia Powiatowy i Zasiadający Sądu Powiatowego, naczynają się na lat sześć; na tyleż lat wybierają się i Sprawnicy Ziemscy.

§ 93.

Na urząd Prezesów Iz, wybiera się do każdej po dwóch Kandydatów, największą mających ilość głosów i Naczelnik Gubernii przedstawia listę tych Kandydatów do Rządzącego Senatowi, dla podania do Na y w y ż s z é y uwagi.

§ 94.

Do otrzymania Na y w y ż s z é g o potwierdzenia wybranych Kandydatów, obowiązki Prezesów sprawują dawniejsi.

§ 95.

Potwierdzenie na urząd Sędziów Sumniennych, odbywa się też kolejną, co i na Prezydentów Iz, z dwóch Kandydatów, przedstawianych przez Naczelnika Gubernii, i do jego otrzymania obowiązki Sędziego Sumniennego sprawuje dawniejszy.

§ 96.

Wybranego na Honorowego Kuratora Gimnazyum, przedstawia do Na y w y ż s z é g o potwierdzenia Minister Oświecenia Narodowego, i nim to nastąpi, obowiązki jego sprawuje poprzednik.

§ 97.

Wszystkich innych, przez Dworzanie wybranych urzędników, potwierdza Naczelnik Gubernii.

§ 98.

Do Gubernialnych urzędów, od wyboru zależących, Dworzanie każdego Powiatu, obecni na ogólnym zjeździe, i należący do wyborów, przedstawiają po czterech Kandydatów: dwóch na Zasiadających Iz i Sądu Sumniennego i dwóch do innych urzędów. Zgromadzenie Gubernialne wybiera

tylko z tych Kandydatów od Powiatów podanych.

§ 99.

Liczba Kandydatów do urzędów Powiatowych (§ 82) oznacza się według następującego porządku: 1) na wakans Marszałka Powiatowego; 2) na wakans Sędziego Powiatowego i Sprawnika Ziemskiego; 3) na wakansy dwóch starszych, z liczby będących pod nimi Kandydatów; 4) na wakansy Zasiadających Powiatowych i Niższych Sądów Ziemskich; 5) na wakansy pięciu starszych po nich Kandydatów, którzy też wchodzić zarówno do tego lub drugiego Sądu.

§ 100.

Do wszystkich Gubernialnych urzędów odbywają się wybory za ogólnym Gubernialnym stołem, pod Prezydencją Marszałka Gubernialnego; gałki zbierają się do jednego Gubernialnego wazonu. Wybory do urzędów Powiatowych, tudzież na Kandydatów przez Powiaty Gubernialnemu Zgromadzeniu przedstawianych, odbywają się za powiatowymi stołami, pod Prezydencją Marszałków powiatowych; gałki zbierają się do osobnych każdego Powiatu wazonów.

§ 101.

Przed zaczęciem wyborów, czytają się artykuły niniejszego Postanowienia, przepisujące porządek wyborów.

§ 102.

Jeśli się zdarzy, że między wybranymi dwóch lub więcej ma równą liczbę głosów; tedy Marszałek Powiatowy albo Gubernialny, według przynależności, rozstrzyga tę trudność za pośrednictwem losów.

§ 103.

Jeżeli liczba wyjętych z wazonu gałek okaże się większą lub mniejszą od liczby głosujących, wtedy Prezydujący Marszałek odkłada zbytnie lub dodaje brakujące gałki i Dworzani z przodków lub osobisty, przy którego wybieraniu to się trafiło, podlega nowemu głosowaniu.

§ 104.

Zabrania się składać otwarcie gałki wybierające bez balotowania, ani też wybierać ustnie lub na piśmie. Wybory tego rodzaju natychmiast zniwecza Marszałek.

§ 105.

Jeżeli w jakim Powiecie okaże się jawny niedostatek przybyłych na zjazd Dworzan, mających prawo być wybieranymi; wtedy wybor na urzędy, od tego Powiatu zależące, odbywa cała Gubernia.

§ 106.

Każdy Powiat ma prawo wybierać i z Dworzan osobistych, lecz jeżeli w którym Powiecie okaże się niedostatek do zajęcia miejsc z jego wyboru; wtedy Dworzeństwo tego Powiatu mocnym jest wybrać na urzędy i na Kandydatów z innych Powiatów tej Gubernii, niewybranych na urzędy, tylko nie inaczej, jak za ich zgodą.

§ 107.

Każdy Marszałek Powiatowy, po skończeniu wotowania za stołem Powiatowym, układa listę wybranych urzędników i Kandydatów w Powiecie, oraz Kandydatów wybranych do Gubernialnych urzędów. Te listy stwierdzają wraz z Marszałkiem podpisami swymi obecni Dworzanie Powiatu i przedstawiają się Marszałkowi Gubernialnemu.

§ 108.

Jak te, tak i inne listy, czyta Marszałek Gubernialny za Gubernialnym stołem: jedne, dla wotowania na urzędy Gubernialne; drugie dla wiadomości Dworzeństwa Gubernii; lecz jeżeli z powodu i tych ostatnich wyniknie życzenie, ażeby ktokolwiek z wybranych na urząd Powiatowy nowemu uległ głosowaniu; wtedy Marszałek Gubernialny przekłada o tym Zgromadzeniu, i gdy życzenie takowe zostanie poparte przynajmniej dwiema trzecimi znajdujących się na Zgromadzeniu Dworzan, wtedy osoba pomieniona wraz z Kandydatami, do tegoż urzędu przez Powiat wybranymi, nowemu podlega głosowaniu za Gubernialnym stołem i ten już pozostanie, którego Gubernialne Zgromadzenie uzna godnym zajęcia urzędu.

§ 109.

Wszyscy, na urzędy Gubernialne niewybrani, którzy więcej mieć będą gałek *affirmative*, niż *negative*, uważają się za Kandydatów, i w razie wakansu, wchodząc na place podług większości głosów byłych przy ich wyborze, zajmują one aż do nowych wyborów. Wyłącza się od tego tylko urząd Marszałka Gubernialnego, którego sprawowanie w każdym razie porucza się Marszałkowi Powiatowemu miasta Gubernialnego.

§ 110.

Jeśli po wyborze na urzędy pozostali tylko tacy, którzy więcej mieli gałek *negative*, niż *affirmative*; wtedy ci ostatni za Kandydatów uważani być nie mogą, i jeśli z tego powodu okaże się niedostatek Kandydatów do jakiego urzędu, wtedy przeznaczają się inni, z ogólnej liczby do tego rodzaju urzędowania wybranych, a przy ogólnym

Kandydatów niedostatku, odbywa się dopełniające balotowanie za Gubernialnym stem, chociażby naznaczenie Kandydata było potrzebne do Powiatowego nawet urzędu.

§ 111.

Po skończeniu balotowania w ogólności, Marszałek Gubernialny przedstawia Naczelnikowi Gubernii imionową listę wszystkich wybranych na Powiatowe i Gubernialne Urzędy.

§ 112.

Naczelnik Gubernii, otrzymawszy przedstawienie Marszałka Gubernialnego, potwierdza tych, przez Dworzaństwo wybranych, Urzędników, których potwierdzenie jemu zostawione, i tegoż dnia daje o tém przełożenie Zgromadzeniu Dworzańskiemu. Po zatwierdzeniu tych Urzędników, Naczelnik Gubernii doprowadza ich do przysięgi, na wierność służbie JEGO CESARSKIEY MOSCI w nowym urzędzie.

§ 113.

Jeśli Naczelnik Gubernii, dla przyczyn prawnych, znajdzie wybór któregokolwiek z tych urzędników za przeciwny prawidłom, wtedy, nie potwierdzając wybranego, przekłada o tém Zgromadzeniu, z wyjaśnieniem przyczyn niepotwierdzenia; jeśli zaś Zgromadzenie nie zgodzi się na jego przełożenie, wtedy od niego zależy przedstawić o tém do Ministeryum Spraw Wewnętrznych, dawszy Zgromadzeniu kopiją takowego przedstawienia, ażeby i ono mogło przestać także swoje objaśnienie. Do otrzymania odpowiedzi z Ministeryum, wybrany nie przypuszcza się do urzędu, spełnia go zaś tymczasem dawniejszy.

§ 114.

Po wykonaniu przysięgi i zamknięciu Gubernialnego Zgromadzenia Dworzaństwa, Naczelnik Gubernii czyni potrzebne rozporządzenia, ku wprowadzeniu w obowiązki wybranych przez Dworzaństwo Urzędników. Wybranych na Gubernialne urzędy, wprowadza w obowiązki Naczelnik Gubernii, innych zaś Marszałkowie Powiatowi, a w ich nieobecności Sędziowie Powiatowi.

§ 115.

Potwierdzani na urzędy przez N a y w y ż s z e rozkazy, a także i potwierdzeni przez Naczelnika Gubernii, lecz nieobecni w mieście Gubernialném podczas wyborów, Dworzanie z przodków i osobiści, wykonywają przysięgę na wierność służby w nowym urzędzie, przy wprowadzeniu ich w obowiązki przez Zwierzchność Gubernialną.

§ 116.

Zasiadający do jednego Sądowego miejsca wybrani, zasiadają w niem podług wielkości gałek wybierających.

Uwaga 1sza. Wybory do Sądów Appelacyynych Granicznych Gubernialnych i Sądów Granicznych Powiatowych, w niektórych Guberniach Zachodnich, jako do miejsc, tymczasowie tylko ustanowionych, pozostają na podstawie dawniejszych, trwających dotychczas prawideł.

Uwaga 2ga. Wszystko, co jest postanowioném, tak w tym Rozdziale, jako i w poprzedzającym, będąc stosowane, podług miejscowych okoliczności w Guberniach Zachodnich i w Obwodach Białostockim i Bessarabskim, nie należy tylko do porządku wyborów w Guberniach Nadbaltyckich.

Uwaga 3cia. W Guberniach: Archangielskiej, Ołoneckiej, Wiackiej, Permskiej i Sybirskich, z powodu małej liczby ciągle tam mieszkającego Dworzaństwa, Zgromadzenia miejsca nie mają. Ale z czasem, gdy się pomnoży liczba Dworzan w pomienionych Guberniach, Zwierzchność może, podług własney uwagi lub na prośbę Dworzan, wyjednać o pozwolenie na składanie i w onych Zgromadzeniach Dworzaństwa.

III. O KANDYDATACH DO ZAJĘCIA WAKANSÓW.

§ 117.

Kandydat, wstępujący na wakans urzędowania, na zasadach §§ 99 i 109, tak znajdujący się w Gubernii swojej, jako i za jej granicą, obowiązany jest stawić się dla sprawowania obowiązków, niezwłocznie po odebraniu o tém wiadomości, i nie później, jak w terminie powierstnym. Nieobecny, uwiadamia się o tém przez Rząd Gubernialny, za pośrednictwem tej miejscowej władzy, gdzie się znajduje.

§ 118.

Jeżeli Kandydat nie stawi się w pomienionym terminie do sprawowania obowiązków, tedy na jego miejsce wstępuje inny, a niejawiący się ulega uzyskaniu 100 rubli na korzyść Dworzańskiej kassy; jeśli zaś dowiedzie, że miał prawne ku temu przyczyny, tedy wolny jest od uzyskania, a tylko pozostaje Kandydatem.

Uwaga. W razie ciężkiej choroby Zasiadającego z wyboru Dworzaństwa (§ 82), urząd ten porucza się tymczasowie Kandydatowi, znajdującemu się osobiście w Gubernii.

ODDZIAŁ PIĄTY.

O naznaczaniu od Rządu urzędników do obowiązków, zależących od wyboru Dworzaństwa.

§ 119.

Jeśli z liczby obowiązków, zależących od wyboru Dworzaństwa, pozostał który nieosadzonym, jak to szczególnie zdarzyć się może w tych Guberniach, gdzie, dla niedostatku Dworzan, część takowych urzędów osadza się przez Rząd, urząd takowy zapewnia Gubernialna Zwierzchność, według jej własnej uwagi, lub za potwierdzeniem Wyższej Władzy przez Dworzan z przodków lub osobistych, w Gubernii zamieszkałych.

§ 120.

W tym celu Zwierzchność Gubernialna wymaga uprzednio od pomienionych osób zgody, opierając się przy tém na formularnych ich opisach i zdaniu Marszałków o nich, jeśli zaś ich liczba nie wystarczy do zapelnienia wszystkich miejsc nieosadzonych; tedy Zwierzchność przedsięwzięć ogólne środki na takie zdarzenia postanowione.

§ 121.

Wyznaczeni przez Gubernialną i Wyższą Zwierzchność urzędnicy, pobierają płace do ich miejsc przywiązane i mogą pozostać na nich i na drugie trzylecie, jeśli Zgromadzenie Dworzańskie zgodzi się na to jednomyślnie lub przynajmniej większością dwóch trzecich głosów.

§ 122.

Dla szczególnych przyczyn naznaczają się w niektórych Guberniach urzędnicy od Rządu i na miejsca od wyboru Dworzaństwa zależące; lecz te wyjątki pojedyncze nie inaczej mają miejsce, jak za Należytem rozkazem.

ROZDZIAŁ TRZECI.

O porządku sprawowania służby z wyborów Dworzaństwa.

ODDZIAŁ PIERWSZY.

O przynależnościach służby z wyborów i jej podziale.

§ 123.

Służący z wyborów Dworzaństwa, uważają się w rzeczywistej służbie Państwa; lecz urzędy od tych wyborów zależące, dwojakiego są rodzaju:

1) Urzędy właściwie spraw Dworzań-

stwa dotyczące się. i 2) Urzędy odnoszące się do spraw wszystkie stany obchodzących.

§ 124.

Urzędy pierwszego rodzaju są te: Marszałków, Honorowych Kuratorów Gimnazjów, Deputatów i Sekretarzy Dworzaństwa. Urzędy drugiego rodzaju są wszystkie inne, z wyborów Dworzaństwa osadzone, w wydziale Sądowniczym i Policyjnym.

§ 125.

Podług takowego podziału urzędów, stanowią się i porządek przedstawiania urzędników do nagród.

ODDZIAŁ WTORY.

O nagrodach za służbę z wyborów.

§ 126.

Wszyscy, służący z wyborów Dworzaństwa, mają prawo do otrzymania znaku dystynkcyi nieskazitelnej służby, podług prawideł, w Statucie tego znaku i w dodatkowych do niego postanowieniach przepisanych.

§ 127.

Marszałkowie Dworzaństwa Gubernialni i Powiatowi, Honorowi Kuratorowie Gimnazjów, a także Deputaci zasiadający w Zgromadzeniu Deputackim i Sekretarze Dworzaństwa, wysłużywszy trzy trzylecia, chociażby i nie ciągle, gdy będą wybrani na czwarte, mają prawo do otrzymania orderu S. Równego z Apostołami Xiążęcia Włodzimierza 4go stopnia.

§ 128.

Naczelnicy Gubernii obowiązani czynić o tém przedstawienia przed dniem 1szym sierpnia.

§ 129.

Jeżeli kto, pozyskawszy przez ciąg służby prawo do otrzymania orderu, nie będzie do niego przedstawionym; tedy może, z dołączeniem należytych dokumentów, prosić o to Rządzącego Senatu.

§ 130.

Marszałek Dworzaństwa, mający już Order ś. Włodzimierza 4go stopnia, przedstawia się do Orderu ś. Anny 2go stopnia; równie do tegoż Orderu przedstawuje się i ten Marszałek, który po trzech trzyleciach jeszcze przez dwa trzylecia pełni służbę.

§ 131.

Marszałek Dworzaństwa, mający Order św. Anny 2go stopnia, przedstawuje się do

znaków onego, CESARSKĄ Koroną ozdobionych, a potem do Orderu św. Włodzimierza 3go stopnia.

§ 132.

Szczególne odznaczenia się i zasługi, okazane przez osoby wyszczególnione w § 127, nagradzają się tak, jak urzędników w innych częściach służby Państwa.

§ 133.

Urzędnicy, służący z wyboru Dworzeństwa w obowiązkach Prezydentów Izb Sumniennych i Sędziów Powiatowych, Sprawników Ziemskich i Zasiadających różnych władz, a w tych Guberniach, gdzie są inne jeszcze urzędy, w ogólności w obowiązkach w wydziale sądowym i rządowym, pobierają płace, etatem przeznaczone, otrzymują rangi, nagrody w Orderach i pozyskują prawo do pensyi dożywotnich, tak sami, jako ich żony i dzieci, według ogólnego porządku, dla służby krajowej postanowionego.

§ 134.

Dla otrzymania pensyi dożywotnich, przyymuje się w rachubę: poprzednia służba Dworzanina z przodków lub osobistego, w urzędach bezpośrednio od naznaczenia Rządu zależących, a także jego służba z wyboru Dworzeństwa, stosownie do postanowienia dnia 27 listopada 1850 roku; lecz służba z wyboru zgromadzeń Miejskich do tego rachunku nie wchodzi.

§ 135.

Odstawni Urzędnicy Woyskowi, przez Dworzeństwo na urząd wybrani, zatrzymują rangi Woyskowe, nie zamieniając ich na Cywilne.

§ 136.

Dworzanin, mający rangę woyskową, po wysłużeniu zakreślonych lat na urzędach, wyrażonych w § 133, przedstawuje się do następnej wyższej cywilnej rangi, na zasadzie ogólnych prawideł; a jeśli nie zechce pozbawić się woyskowej rangi, tedy do innej nagrody.

ODDZIAŁ TRZECI.

O uzyskaniach za wykroczenia w służbie.

§ 137.

Służący z wyboru Dworzeństwa podlegają równej odpowiedzialności, co i urzędnicy od Rządu wyznaczeni i za opuszczenia w służbie ulegają upomnieniom, naganom i winom pieniężnym, według zasad ogólnych.

§ 138.

Zwierzchność Gubernialna w zdarzeniach, prawami opisanych, ma władzę, na osnovie ogólnych postanowień, po wysłedzeniu rzeczy należytym porządkiem, służących z wyboru oddawać pod Sąd Izby Kryminaloey.

§ 139.

Zwierzchność Gubernialna ma prawo, nawet przed wyrokiem sądowym, usunąć tymczasowie od urzędu oddanego pod sąd; lecz tylko z powodu ważnego przestępstwa; pozbawienie zaś urzędu, nie inaczej może nastąpić, jak za wyrokiem władzy sądowej. O takowem oddaleniu kogokolwiek od obowiązków, Zwierzchność Gubernialna w tymże czasie komunikuje dla wiadomości Marszałkowi Gubernialnemu.

§ 140.

Mieysce tymczasowie oddalonego od obowiązku, zastępuje pierwszy po nim Kandydat, i zajmuje one aż do ostatecznego rozstrzygnięcia sprawy.

§ 141.

Jeżeli usunięty od urzędu, będzie wyrokiem sądowym onego pozbawiony, tedy pierwszy po nim Kandydat zajmuje jego miejsce aż do nowych wyborów; uniewinniony sądownie, może znowu weyść w urzędowanie, jeżeli tego zechce.

§ 142.

Marszałkowie Powiatowi, w działaniach, osobiście przez nich prowadzonych i niezależących od Dworzeńskiej Opieki, wymuszają się od nakładania sztrafów. Podlegają zaś upomnieniom, naganom i sądowi, lecz nie inaczej, jak z rozstrzygnięcia Rządzącego Senatu.

§ 143.

Potwierdzeni na urządzie przez Nayszszę ukazy, oddają się pod sąd nie inaczej, jak z Nayszszego rozwiązania, a z nich, Marszałków Gubernialnych i sprawujących ich obowiązki, sędzi Rządzący Senat.

ODDZIAŁ CZWARTY.

O urlopach dla urzędników służących z wyboru.

§ 144.

Dworzanie z przodków i osobiści, służący z wyborów, oprócz Marszałków Gubernialnych i Prezydentów Izb Cywilnego i Kryminalnego Sądu, a także Sędziów Sumniennych, otrzymują uwolnienie na urlop na 4 miesiące od Zwierzchności Gubernial-

ney, która porucza tymczasowe sprawowanie ich obowiązków, wedle ustanowionego porządku.

§ 145.

Marszałek Gubernialny, gdy z powodu jego służby, nie masz szczególney potrzeby znajdowania się w gubernialnym mieście, może wyjeżdżać według upodobania swego, ale jest obowiązany oznaymić Zwierzchności Gubernialney, dokąd mianowicie wyjeżdża i na jaki czas, ażeby ta Zwierzchność mogła do niego odnieść się w zdarzeniu, jeśliby obowiązek służby wymagał przybycia jego do gubernialnego miasta. Na oddalenie się zaś dłuższe i odlegleysze, z którym łączy się zupełna przerwa obowiązków jego służby, prosi on przez Naczelnika Gubernii, o pozwolenie Ministerium Spraw Wewnętrznych.

§ 146.

Służącym z wyboru Dworzaństwa Prezydentom Izb Cywilnego i Kryminalnego Sądu, także Sędziom Sumniennym, daje urlop Naczelnik Gubernii na dni 28. i uwiadamia o tém Ministerium Sprawiedliwości; uwolnienie zaś na czas dłuższy, zależy bezpośrednio od wspomnionego Ministerium.

§ 147.

Podczas urlopu i w każdym razie, kiedy Prezydent urzędu swego spełniać nie może, porucza się ten Prezydentowi drugiey Izby.

§ 148.

Marszałek Powiatowy, jeśli pobyt jego w mieście powiatowém koniecznym nie jest, może wydalić się z niego bez pozwolenia Zwierzchności Gubernialney; lecz na oddalenie dalekie i dłuższe, z którym przerwa

jego obowiązków jest połączona, powinien mieć urlop formalny od Naczelnika Gubernii, przez pośrednictwo Marszałka Gubernialnego.

§ 149.

Podczas urlopu Marszałka Powiatowego, urząd jego porucza się Sędziemu Powiatowemu, który sprawuje razem i własny swój obowiązek.

ODDZIAŁ PIĄTY.

O uwolnieniu od służby z wyborów.

§ 150.

Służący z wyborów Dworzaństwa urzędnicy, dla choroby lub innych przyczyn, zupełnie przeszkadzających wypełnianiu ich obowiązków, mogą być przed upływem terminu od służby uwalniani, lecz nie inaczej, jak za zgodą Marszałka Gubernialnego, jeśli sprawują urzędy Gubernialne, a za zgodą Marszałka Powiatowego, jeśli sprawują urzędy powiatowe.

§ 151.

Zatwierdzeni na urzędach przez Naya wyższe Ukazy, za Naya wyższém także JEGO CESARSKIEY MOSCI zezwoleniem, uwalniani od nich być mogą.

§ 152.

Służący w takich obowiązkach, do których urzędnicy wybierają się na lat sześć, wysłużwszy trzy lata, gdy zechcą opuścić ten urząd, mają potem prawo do uwolnienia; lecz nie inaczej, jak w skutek postanowienia Rządu Gubernialnego, wedle przepisane go na to porządku.

Oryginał podpisał: *Prezydent Rady Państwa Hrabia W. Koczubey.*

Na autentyku własną JEGO CESARSKIEY MOSCI ręką napisano: D.

Sankt-Petersburg.
6 grudnia 1831 r.

„Ma być podług tego.”

TABELLA

Urzędów, osadzanych z wyboru Dworzaństwa i klass, w ciągu urzędowania tym urzędom służących.

N a ż w i s k a U r z ę d ó w.	Klasy za urzę- dowanie.
<i>Urzędy Gubernialne.</i>	
1) Gubernialnego lub Obwodowego Marszałka Dworzaństwa	4
2) Prezydentów Izb Kryminalnego i Cywilnego Sądu	5
3) Sędziów Sumniennych	5
4) Honorowych Kuratorów Gimnazyów	5
5) Zasiadających Izb i Obwodowych Sądów	7
6) Zasiadających Sądu Sumniennego, z których jeden zasiada w Iz- bie Powszechney Opieki	7
7) Członka Kommissyi Opatrzienia Narodowego żywnością	8
8) Deputatów po jednym z każdego Powiatu dla ułożenia w Dwo- rzańskim Deputatów Zgromadzeniu księgi rodowitości Dwo- rzańskiej	9
9) Sekretarzów Dworzaństwa	9

Nad to:

a) W Gubernii St. Petersburskiej Członków Rady Kredytowych ustanowień Państwa.

b) W Wileńskiej, Grodzieńskiej, Podolskiej i Mińskiej Guberniach, Prezydentów i Sędziów Gubernialnego Granicznego Apellacyynego Sądu.

Urzędy Powiatowe.

1) Powiatowego Marszałka Dworzaństwa	6
2) Sędziego Powiatowego	7
3) Sprawnika Ziemskiego	8
4) Zasiadających Sądu Powiatowego	9
5) Zasiadających Sądu Ziemskiego	10

Oprócz tego, tam, gdzie się znajdują następujące urzędy, pozostają i służące im teraz za urzędowanie klasy:

a) Podkomorzego Sądu Podkomorskiego	6
Komornika	12
b) Chorążego	7
c) Woźnego	14
d) Prezesów i Sędziów Powiatowych Granicznych Sądów, gdzie się one znajdują.	

- Uwaga 1.** Prawidła, według których różne urzędy, od wyborów zależące, osadzają się w niektórych Guberniach od Rządu, lub poruczają się urzędnikom przy spełnianiu własnych obowiązków (jak np. w Gubernii Astrachańskiej), i teraz pozostają w całej swojej mocy; za pomnożeniem się zaś Dworzaństwa w tych Guberniach, gdzie dla jego niedostatku, Rząd teraz urzędników przeznacza; Zgromadzenia Dworzańskie tych Guberni, mają prawo wchodzić, za pośrednictwem Zwierzchności Gubernialney, z przedstawieniem o osadzenie i pozostałych urzędów z wyboru Dworzaństwa, na równi z innemi Guberniami.
2. Osadzanie urzędów z wyboru Dworzaństwa w kraju Zakaukaskim, do nowego urządzenia tego kraju, pozostaje na teraźniejszey osnovie.
3. Pod nazwaniem Powiatowych i Ziemskich Sądów, rozumieją się tu wszystkie, równe im władze, w niektórych Guberniach pod innemi nazwiskami znajdujące się.

Podpisał: *Prezydent Rady Państwa Hrabia W. Koczubey.*

ZBIOR ROZDZIAŁOW

Postanowienia o porządku Zgromadzeń Dworzańskich, wyborów
i z nich służby.

ROZDZIAŁ PIERWSZY. O Zgromadzeniach Dworzaństwa.

Paragrafy.

ODDZIAŁ I.	O porządku składania Gubernialnych Zgromadzeń	1—6.
— — — II.	O przedmiotach Zgromadzeń Gubernialnych Dworzaństwa.	7—13.
— — — III.	O osobach, z których się Zgromadzenia Dworzańskie składają	14—39.
— — — IV.	O osobach, niemających prawa być uczestnikami w postanowieniach Dworzaństwa	40—41.
— — — V.	O Zgromadzeniach Powiatowych :	42—47.
— — — VI.	O obowiązku Dworzan znajdowania się na Zgromadzeniach Dworzaństwa i uczestnictwa w wyborach	48—53.
— — — VII.	O prawach i prerogatywach Zgromadzeń Dworzaństwa	45—55.

ROZDZIAŁ DRUGI. O otwarciu zwyczajnych Gubernialnych Zgromadzeń Dworzaństwa i o porządku odbywania w nich działań.

ODDZIAŁ I.	O poprzedniczych czynnościach Marszałków i Zgromadzenia Deputatów	56—57.
— — — II.	O porządku otwarcia zwyczajnego Gubernialnego Zgromadzenia Dworzaństwa	58—60.
— — — III.	O czynnościach Zgromadzenia Gubernialnego w ogólności	61—71.
— — — IV.	O wyborach na urzędy	72—118.
— — — V.	O назначaniu od Rządu urzędników do obowiązków, zależących od wyboru Dworzaństwa.	119—122.

ROZDZIAŁ TRZECI. *O porządku sprawowania służby z wyborów Dworzanstwa.*

ODDZIAŁ	I.	O przynależnościach służby z wyborów i jej po-	
		dziale	123—125.
— — —	II.	O nagrodach za służbę z wyborów	126—136.
— — —	III.	O uzyskaniach za wykroczenia w służbie	137—145.
— — —	IV.	O urlopach dla urzędników służących z wyboru	144—149.
— — —	V.	O uwolnieniu od służby z wyborów	150—152.

Na autentyku własną jego CESARSKIEY MOŚCI ręką napisano:

„Ma być podług tego”

Sankt-Petersburg.
6 grudnia 1851 roku.

OBRZĄD WYBORÓW.

I. Rozporządzenia poprzednicze.

§ 1.

Każdy Dworzanin z przodków, za przybyciem do miasta Gubernialnego, stawia się przed swoim Marszałkiem Powiatowym, albo, w przypadku choroby, uwiadamia go przez pismo, o swoim przybyciu. Marszałek Powiatowy, zapisuje w przygotowaney liście rangę, imię i nazwisko każdego przybyłego, notując, podług otrzymanych wiadomości, dzień jego przyjazdu.

§ 2.

W wigilią dnia, przeznaczonego na otwarcie Zgromadzenia, Marszałkowie Powiatowi udają się z przybyłymi Dworzanami do Marszałka Gubernialnego i wręczają mu imionowe ich spisy. Wtedy stawia się także u niego Dworzanie osobiści, którzy oświadczyli chęć służenia z wyboru Dworzaństwa i znajdujący się w Gubernialném mieście.

§ 3.

Marszałek Gubernialny tegoż dnia przesyła Naczelnikowi Gubernii spisy imionowe Dworzan osobistych, którzy mają być wybierani, tudzież Dworzan z przodków, którzy przybyli dla znajdowania się na Zgromadzeniu Dworzaństwa; a przy tém prosi o pozwolenie na otwarcie Zgromadzenia.

Naczelnik Gubernii wtedy także na piśmie poleca Zgromadzeniu Dworzańskiemu rozpocząć posiedzenia swoje i przystąpić do wyborów, na podstawie ustaw, uwiadamiając tymczasem uprzednio pierwszą w mieście Osobę Duchowną, o mającém być z tej okoliczności nabożeństwie.

§ 4.

Nadto Naczelnik Gubernii, jeśli tego żądać będzie Marszałek Gubernialny, czyni rozporządzenie, ażeby z Władz Rządowych, przeznaczono na czas zjazdu, do pomocy zwyczajney Kancellaryi Zgromadzenia Dworzańskiego, potrzebną liczbę urzędników kancellaryynych i niższych służących.

II. O przynależnościach balotowania.

§ 5.

Nim się rozpocznie balotowanie, mają być postawione w jedney ogólnej lub też w rozmaitych izbach, podług dogodności, stoły: Gubernialny, tudzież dla wszystkich Powiatów, zielonym suknem pokryte i otoczone krzesłami dla obecnych Dworzan; oprócz tego osobny stół dla Prokuratora Gubernialnego.

Uwaga. Stół ten stać powinien osobno od stołów, za którymi zasiadają Marszałkowie i Dworzaństwo, lecz zawsze w tej izbie, gdzie się znajduje stół Gubernialny.

§ 6.

Na każdym stole Powiatowym znajdować się powinien wazon, pokryty suknem zielonym, a wewnątrz na dwie równe części przegrodzony i miękką materią wybity, ażeby przy wkładaniu gałek nie było stuku. Na trzech stronach skrzynki ma być wyobrażony Herb Powiatu. Na czwartej znajdować się powinny u samej przegrody dwa okrągłe otwory z napisem, nad prawym: *Wybieram*, a nad lewym: *Nie wybieram*; na dole zaś pod każdym z tych otworów, dla łatwiejszego wyymowania gałek, po osobney szufladce, która się wyymuje z przeciwny otworom strony, a za pośrednictwem przegrody, zupełnie oddzielonej jedna od drugiej. Przy wazonie stać powinien kubek albo półmisek z drewnianymi gałkami, na których się wyobraża herb Gubernii.

§ 7.

Rzeczy te chowane są przy aktach Zgromadzenia Dworzaństwa, pod zawiadowaniem jego Sekretarza, i na czas wyborów, wydają się od Marszałka Gubernialnego Powiatowym Marszałkom, którzy przestrzegają, ażeby liczba gałek, równa była liczbie znajdujących się w Zgromadzeniu Dworzan Powiatowych, mających prawo wotowania.

§ 8.

Oprócz tych rzeczy kładą się na stole:

16d Drukowane Postanowienie o porządku Dworzańskich Zgromadzeń, wyborów i służby z wyborów; 2re Przygotowane podług liczby Urzędów Powiatowych spisy wotowania wedle formy pod literą *E*; 3cie Spis wszystkich Dworzan Powiatu z oznaczeniem stopnia praw każdego do uczestnictwa w wyborach i innych czynnościach Zgromadzeń Dworzaństwa (obacz formę pod literą *A*); 4te Lista imionowa Dworzan przybyłych na wybory; 5te, Odezwy Dworzan niemogących przybyć na wybory; 6te, Spis Dworzan osobistych i Dworzan z przodków, niemających prawa należeć do wyborów, którzy oświadczyli chęć być wybranymi w takim-to powiecie (obacz formę pod literą *F*); nakoniec, 7me, Nadesłany od Naczelnika Gubernii spis Dworzan, którzy byli lub są pod sądem albo śledztwem.

§ 9.

Na stole Gubernialnym znajdować się powinny, nie tylko te wszystkie papiery i rzeczy, które się składają na Powiatowych stołach, lecz nadto spis Dworzano, bowiązanych zasiadać w Zgromadzeniu, a którzy nie przybyli i o przyczynie tego nie donieśli, przytém, gdy balotowanie w Gubernii odbywa się do jednego wazonu, ten więc być powinien objętości stosowney do liczby Dworzan Gubernii, mających prawo wotowania, a na nim wyobraża się herb Gubernii. Na tym stole leżą także, przygotowane podług formy pod literą *E*, spisy balotowania, i ogólna lista imionowa Dworzan zgromadzonych na wybory; przełożenia albo odezwy Naczelnika Gubernii, i t. d.

III. Porządek czynności Gubernialnego Zgromadzenia Dworzaństwa.

§ 10.

Pierwszego dnia zgromadza się Dworzaństwo o godzinie gtey z rana do przeznaczonego na ten cel domu i Marszałek Gubernialny oznajmuje Naczelnikowi Gubernii przez Deputatów Zgromadzenia Dworzaństwa, że ono gotowe iść do Kościoła; przytém starszy z nich składa Naczelnikowi Gubernii spis, przez Marszałka Gubernialnego podpisany, o Dworzanach na ostatku przybyłych na wybory. Naczelnik Gubernii, poprzedzany przez Deputatów, przybywszy do sali Zgromadzenia Dworzaństwa, czyta na piśmie przełożenie o otwarciu Zgromadzenia, i po przeczytaniu, wręczywszy je Marszałkowi Gubernialnemu, wzywa do Kościoła, dla wysłuchania Liturgii świętey i zanieśienia modłów o zdrowie i długie lata JEGO CESARSKIEY MOŚCI

i całego Najjaśniejszego Domu, oraz dla wykonania przysięgi na zachowanie porządku i bezstronności w następujących czynnościach Zgromadzenia.

§ 11.

Kolej iścia jest następująca: za Naczelnikiem Gubernii pierwszy idzie Marszałek Gubernialny, za nim Marszałkowie Powiatowi z Dworzanami z przodków, swoich Powiatów, podług starszeństwa miast; Dworzanie poprzedzani przez swojego Marszałka Powiatowego, idą po parze; zostający w obowiązkach, a także niesłużący Dworzanie z przodków, zamieszkali w mieście Gubernialném, idą razem z Dworzanami tych Powiatów, gdzie są zapisani; nakoniec idzie Sekretarz Dworzaństwa.

Uwaga. Na przypadek niepogody, to uroczyste iście nie ma miejsca, a Dworzanie, na wezwanie Naczelnika Gubernii i Marszałka Gubernialnego, z sali Zgromadzenia idą do Kościoła, nie zachowując wyżej opisanych obrzędów.

§ 12.

Po ukończeniu Liturgii św., po modłach i zaśpiewaniu długich lat CESARZOWI JEGOMOŚCI i całej Najjaśniejszej Familii, Naczelnik Gubernii doprowadza wszystkie zebrane Dworzaństwo do przysięgi, według formy pod literą *B*. Ci wszyscy, którzy przysięgę wykonają, podpisują nazwiska swoje na liście przysięg.

Uwaga 1sza. Dworzaństwo Rzymsko-Katolickiego wyznania słucha Liturgii św. i wykonywa przysięgę w Kościołach Rzymsko-katolickich, gdzie są one, w obecności Naczelnika Gubernii, lub jednego z pierwszych po nim Urzędników.

Uwaga 2ga. Dworzanie Mahometańskiego wyznania, powinni wykonywać przysięgę na zachowanie porządku i bezstronności w obradach i wyborach w domu Zgromadzenia Dworzaństwa, w obecności Dworzan i Marszałka swego Powiatu, według ich obrządku.

§ 13.

Marszałek Gubernialny z Dworzaństwem powracają do domu Zgromadzenia tymże porządkiem, w jakim szli do Kościoła i po przybyciu zasiadają za Gubernialnym stołem. Z nim razem siadają za stołem i Marszałkowie Powiatowi, gdy się roztrząsają jakie ogólne czynności, lub też gdy Marszałek Gubernialny ich wzywa.

§ 14.

Przedewszystkiém, na rozkaz Marszałka

Gubernialnego, objawia się Dworzaństwu wyliczenie (сметка) Ziemskich Powinności, NAYWYŻEY potwierdzona; potem Zgromadzenie przystępuje do innych czynności, wymienionych w § 69 Postanowienia o porządku Zgromadzeń Dworzańskich, wyborów i służby z onych, i niezwłocznie przeprowadza je do należytego ukończenia.

§ 15.

Następującego dnia po tym zaczynają się wybory, a niemający prawa wotowania na urzędy bezpośrednio, albo jak pełnomocnicy, nie znajdują się już na Zgromadzeniu.

§ 16.

Przy balotowaniu na urzędy zachowują się następujące prawidła:

A. Balotowanie po Powiatach.

§ 17.

Przystępując do balotowania, Dworzanie każdego Powiatu, według rozporządzenia Marszałka, zasiadają za Powiatowe stoły podług pierwszeństwa rang swoich. Marszałek pierwsze zabiera miejsce, około niego z prawey i lewey strony zasiadają wszyscy, mający prawo wybierania na urzędy.

§ 18.

Dworzanie każdego Powiatu, spólnie z Marszałkiem swoim, oglądają wazon Powiatowy i gałki; potem stawia się ten wazon przed Marszałkiem.

§ 19.

Potem ogłasza się nazwisko pierwszego Dworzanina z przodków lub osobistego, podług ogólnego spisu, przeznaczonych do balotowania.

§ 20.

Marszałek Powiatowy pierwszy bierze gałkę i kładzie ją do wazonu, zakrywszy rękę suknem, ażeby nikt widzieć nie mógł, w którą stronę kładzie on tę gałkę. Za nim każdy Dworzanin wybiera z kolei bierze gałkę i kładzie ją do rzeczonego wazonu z taką ostrożnością.

§ 21.

Ten, na którego balotują, nie bierze gałki i nie idzie do wazonu wtenczas, ale nie opuszcza sali Zgromadzenia, jeśli należy do klasy wybierców.

§ 22.

Kiedy już wszystkie gałki będą włożone, Marszałek Powiatowy, w obec wszystkich, zdeymuje sukno i wysuwa naprzód szufladkę z tey strony, gdzie napisano *wybieram*; przeliczywszy znajdujące się w niej

gałki *głośno*, zapisuje na liście wotów, na przeciw nazwiska Dworzanina, na którego balotowano, liczbę głosów wybierających. Potem, wysuwa szufladkę z tey strony, gdzie jest napis *nie wybieram*, i przeliczywszy także *głośno* będące w niej gałki, zapisuje ich liczbę.

§ 23.

Potem ogłasza się Dworzaństwu liczba gałek wybierających i niewybierających i zaczyna się balotowanie na następującego podług spisu Dworzanina z przodków lub osobistego, tymże porządkiem.

§ 24.

Według tego porządku odbywa się w ogólności balotowanie za Powiatowemi stolami. Przed wszystkiemi wybiera się Marszałek Powiatowy.

§ 25.

Kiedy odbywa się balotowanie na Marszałka Powiatowego, na tego samego, który podczas wyborów urząd ten sprawuje, wtedy zdeymuje sukno z wazonu, liczy gałki, zapisuje ich liczbę, i t. d., jak opisano w § 22, najstarszy rangą z obecnych Dworzan.

§ 26.

Po skończeniu balotowania na jaki bądź urząd, czyta się *głośno* spis tych, na których balotowano, a z liczby tych, którzy po wybranym, największą mieli liczbę gałek, przeznacza się przepisana do tego urzędu (Postanowienia § 94) liczba Kandydatów. Po czém Dworzaństwo Powiatu podpisuje spisy wszystkich wybranych, które Marszałek Powiatowy przedstawia Gubernialnemu.

§ 27.

Razem z wyborem na urzędy Powiatowe i Deputata do zasiadania w Zgromadzeniu Deputatów, Dworzaństwo każdego Powiatu zajmuje się także wyborem Kandydatów, do balotowania na Gubernialne urzędy, jako to: 1. Na Prezydentów Izb Kryminalnego i Cywilnego Sądu. 2. Na Sędziów Sumniennych. 3. Na Honorowych Kuratorów Gimnazyów. 4. Na Zasiadających Izb i Sądów Sumniennych. 5. Na Członków Kommissyi Narodowego Opatrzienia w żywność i na Sekretarzy Dworzaństwa.

§ 28.

O wybranych Kandydatach do Gubernialnych urzędów, tymże się ogłasza porządkiem, co i o wybranych na urzędy Powiatowe. Jak o tych, tak o drugich w liście balotowania (pod literą *F*), zapisuje się na przeciw nazwiska każdego wybranego, że *on większością głosów wybrany został*

na takito urząd, albo przedstawia się za Kandydata do Gubernialnych Urzędów. Listę tych Kandydatów podpisuje także Marszałek Powiatowy razem z Dworzanami, którzy wotowali, i przedstawia się Marszałkowi Gubernialnemu.

§ 29.

Jeśliby który z Dworzan z przodków albo osobistych udał się do Marszałka Gubernialnego, oświadczając chęć służenia z wyboru Dworzaństwa, tedy o takim, jeśli w odezwie wyrażono, w jakim Powiecie Dworzanin życzy byź mianowicie wybranym, Marszałek Gubernialny komunikuje Marszałkowi tego Powiatu; a jeśli tego nie wyrażono, wówczas komunikuje wszystkim Marszałkom Powiatowym, dla uwiadomienia o tém Dworzaństwie.

B. *Balotowanie przez całą Gubernią.*

§ 30.

Porządek balotowania na urzędy Gubernialne, naznacza się tenże sam, jaki i na Powiatowe; lecz ponieważ to balotowanie odbywa się koniecznie za Gubernialnym stołem, i na ten koniec używa się ogólny Gubernialny wazon; tedy dla zapobieżenia nieporządkom, Dworzaństwo każdego Powiatu, poprzedzane przez swego Marszałka, zbliża się do Gubernialnego stołu, podług pierwszeństwa miast.

§ 31.

Balotowanie to, oprócz urzędu Marszałka Gubernialnego, odbywa się na przedstawionych przez Powiaty Kandydatów.

§ 32.

Spisy Kandydatów, od Powiatów przedstawianych, mają byź z rozporządzenia Marszałka Gubernialnego, w kopijach za jego podpisem przesyłane wszystkim Marszałkom Powiatowym, dla komunikownia Dworzaństwu, ażeby przy ogólném balotowaniu miało na widoku, kto z jakiego Powiatu i na jaki urząd przedstawiony jest za Kandydata.

§ 33.

Wybór Kandydatów na Prezydentów Izb Kryminalnego i Cywilnego Sądu, odbywa się osobno na każdą Izbę. W Guberniach, gdzie się wybierają Prezydenci Gubernialnych Granicznych i Apellacyynych Sądów, wybory te odbywają się po wybraniu Prezydentów Izb, lecz przed wybraniem Sędziego Sumniennego.

§ 34.

W czasie balotowania przez całą Gubernią, Marszałek Gubernialny pierwszy kładzie swoją gałkę do wazonu.

§ 35.

Po ukończeniu tych wyborów Marszałek Gubernialny układa we dwóch exemplarzach listę wszystkich przez Dworzaństwo naznaczanych na Gubernialne i Powiatowe urzędy w wydziale Rządowym i Sądowniczym, a zależących od potwierdzenia Naczelnika Gubernii. Każdy exemplarz podpisuje on sam, tudzież Marszałkowie Powiatowi, a stwierdza je Sekretarz Dworzaństwa. Jeden z tych przedstawia się Naczelnikowi Gubernii, dla potwierdzenia wybranych na urzędy, a drugi, także za podpisem Gubernialnego i Powiatowych Marszałków, zostaje przy aktach Marszałka Gubernialnego.

§ 36.

Potém Dworzaństwo przystępuje do wyboru dwóch Kandydatów na urząd Gubernialnego Marszałka. Nasamprzód wotują na będącego Marszałka Gubernialnego; na byłego Sędziego Sumniennego; nakoniec na Powiatowych Marszałków, pełniących obowiązki w ostatniém trzechleciu i na nowo wybranych. Balotowanie na urząd Marszałka Gubernialnego, odbywa się tymże porządkiem, co i na inne urzędy Gubernialne.

§ 37.

Gdy wotują na byłego Marszałka Gubernialnego, wtenczas zdeymuje z wazonu sukno, liczy gałki, zapisuje ich liczbę na liście, i t. d. pierwszy według pierwszeństwa miast Marszałek Powiatowy.

§ 38.

Po ukończeniu balotowania na urząd Marszałka Gubernialnego, układają się, także za podpisem *Marszałków, wszystkich wotujących Dworzan i za stwierdzeniem Sekretarza*, dwie listy, każda we dwóch exemplarzach: jedna dwóch Kandydatów na urząd Marszałka Gubernialnego, którzy największą liczbę głosów mieli za sobą, z oznaczeniem ich liczby przy nazwisku każdego; druga z podobnymże oznaczeniem dwóch najwyższych Kandydatów na urzędy Prezydenta Izby, Sędziego Sumniennego i Honorowego Kuratora Gimnazjum. Jeden exemplarz obu tych list przesyła się Naczelnikowi Gubernii, dla przedstawienia na potwierdzenie porządkiem w §§ 91, 93, 95 i 96, Postanowienia przepisany, drugi

F O R M A

Spisu Dworzan z przodków i osobistych *takiego-to* Powiatu lub Gubernii, przeznaczonych do balotowania na *taki-to* urząd teraźniejszego 18 roku.

Liczba Dworzan.	Ranga lub Urząd, imię, oyczeństwo, nazwisko i wiek Dworzanina.	L i c z b a w o t ó w wybierających.	L i c z b a w o t ó w niewybie-rających.	Tu się zapisuje, kto większością głosów wybrany został na urząd, albo kto do tego urzędu wybrany za Kandydata; lub kto się przedstawuje Zgromadzeniu Gubernialnemu na Kandydata.

Podpisał: *Prezydent Rady Państwa Hrabia W. Koczubey.*

